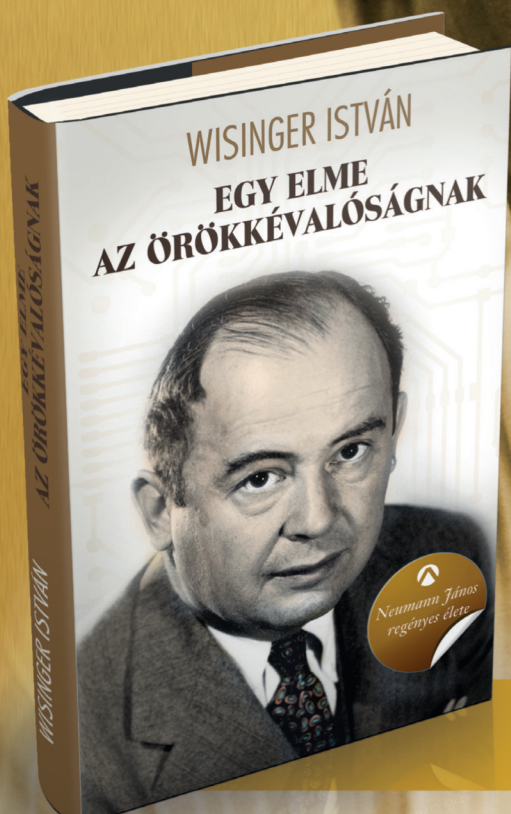
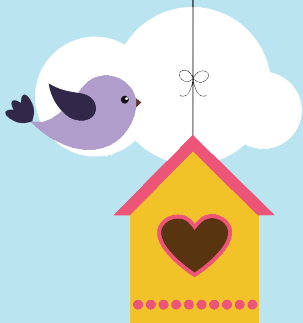

Neumann János minden titka egyetlen regényben

**Interjú Wisinger Istvánna
lapunk 11. oldalán**

**1100 dolog, amit jó,
ha tudsz a világról**
4990 Ft
180 x 215 mm
464 oldal

A tökéletes kiskutya
A legjobb barát
3990 Ft
270 x 230 mm
30 oldal

Építs űrgépeket
5990 Ft
270 x 235 mm
24 oldal

**Évszakok
Őszi álom**
890 Ft
160 x 120 mm
8 oldal

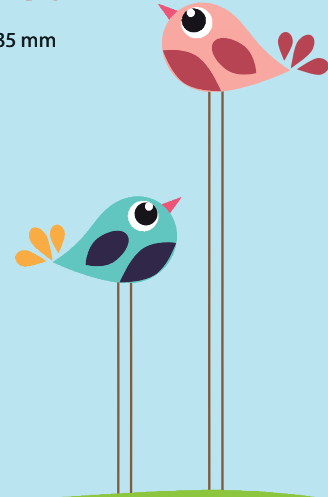

**Évszakok
Őszi színező**
290 Ft
160 x 120 mm
16 oldal

**Évszakok
Őszi kaland**
890 Ft
160 x 120 mm
8 oldal

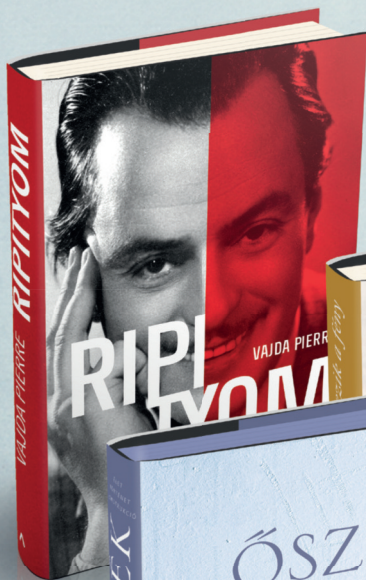

**Ubukubu
Zúrkalandjai 2.
Tájékozódás
a Labirintus-
bolygón**
3490 Ft
170 x 240 mm
128 oldal

napraforgó

1047 Budapest, Baross u. 91–95. • Telefon: (06-1) 272 1313 • Fax: (06-1) 272 1312 • E-mail: napraforgo@napraforgokiado.hu • www.napraforgokiado.hu

**Vajda Pierre
RIPITYOM**

Jávor Pál, aki kétszer halt meg

**Matula Gy. Oszkár
A FOLYÓK HÁTÁN
ÉRKEZIK A FÉNY**

Amíg Matula Gy. Oszkár ír,
addig Fekete István él

**Géczy János-Csányi Vilmos
ŐSZI KÉK**

Két Homo Sapiens próbál
átlépni az emberi megismerés
koraltaian – *Filippov Gábor*

**Athenaeum
Kiadó**

**HAGYOMÁNY
SZELLEM
ROMANTIKA**

LÍRA KIADÓI CSOPORT

**ATHENAEUM
PUBLISHING HOUSE**

TRADITIONAL, INTELLECTUAL, EMOTIONAL

SINCE 1842

MEMBER OF
LIRA PUBLISHING GROUP

www.athenaeum.hu

A tartalomról

4 **Olvasás Éjszakája** **Programajánló**

12 **Kemény Andrással beszélget**

Lafferton Kálmán **Autók között a** **Trabant**

Az első alkalommal úgy izgultam, mint a szűz lány az első randevú előtt. A témát *Könyvről, irodalomról, kultúráról* közösen találtuk ki Tamással, Spiró György és Osztovs Levente volt a vendégünk. Hihetetlen jól sikerült az este, ami első-sorban Tarjának volt köszönhető.

14 **Koncz Zsuzsát Szepesi Dóra kérdezi** **Az Album**

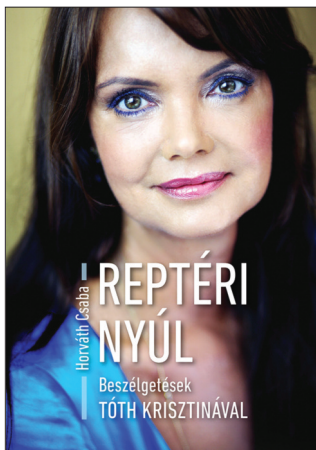
Mindig is nagy barátja voltam a könyveknek. Egyébként, végül is szinte mindenben ilyen vagyok, sok mindent olvasok, a krimitől Esterházy Péterig, mint ahogyan a Beatlestől Beethovenig sokféle zenét hallgatok. Azt gondolom, hogy ma nagyon nehéz megfejtetni, hogy az ember mitől ilyen mindenevő.

16 **Tóth Krisztinával Koncz Tamás** **beszélget**

Éles fény legyen a **részvét**

Mert itt, most, ebben a korban, ebben a rövid földi életünkben mi a magunk megismételhetetlen módján, a magunk megismételhetetlen testével éljük át ugyanazt.

18 **Tompa Andreával Szarka Károly** **beszélget**

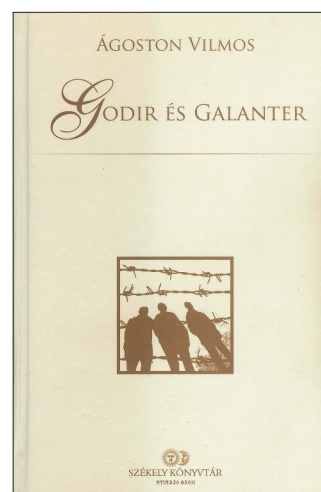
Nem könnyű eligazodni

Mindig az érdekel, hogy lehet bevonni, kvázi munkára fogni az olvasót anélkül, hogy ez túl fájdalmas lenne. Ugyanakkor az is veszélyes, ha a hősök egyáltalán nem reflektálnak, mert azt üzenhetik, hogy nem kell sokat gondolkodni.

30 **Borcsa János könyvajánlója** **A felkészülés korát** **éljük...**

Az új évezred is egy új – ahogy a szerző mondja – poszthumanista jelmondatot választott: „Kezdjük jól a századot! Háborúval!” – az elbeszélő szerint ez áll mindenütt térségünk autópályái mentén...

ÚJ KÖNYVPIAC

Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

Felelős kiadó: Lafferton Kálmán

Kiadja: Lafferton és Társa Kft.

Szerkesztőség:

1043 Budapest, Bocskai u. 26.

Tel.: 210-9933, 210-9934, Fax: 210-9935

E-mail: ujkonyvpiac@ujkonyvpiac.hu

Honlap: www.ujkonyvpiac.hu

HU ISSN 1215-5551

Olvasás Éjszakája – 2018. szeptember 29.

PROGRAM

ALEXANDRA PÓDIUM

Budapest, Nyugati tér 7.

14⁰⁰ Aranyosás Irodalmi Klub

– A Könyvmolyképző Kiadó íróinak és íróiskolásainak szülő klub ez alkalommal nyilvános. A szerkesztők szeretettel várnak mindenkit ismerkedni, beszélgetni. Gyere, és kérdezd meg a könyvkiadásról, amit eddig nem mertél! Vezető: Varga Bea

15⁰⁰ Mire vágnak az olvasók? – Varga Beát (On Sait), a siker tintája szerzőjét kérdezi írói titkokról, olvasói csoportokról, lélektanról Wichnalek Attila.

16⁰⁰ Bloggertalálkozó – Kötetlen beszélgetés és ismerkedés bloggereknek, blogolni vágyóknak. Vezető: Mihóczy Mercédesz <http://deszy-konyv.hu>

17⁰⁰ Álmodj velünk! Elindul a Vörös Pöttyös Klub – A klub vezetőjét Róbert Katalin író, szerkesztőt kérdezi a klub terveiről, és az idén megjelenő magyar regényekről Mihóczy Mercédesz. Utána interaktív beszélgetés és ötletelés a közönséggel.

18⁰⁰ Kortárs témák, szívszorító percek

– Rácz-Stefán Tibort népszerű regényeiről, írói titkairól, hamarosan megjelenő műveiről kérdezi Babicz Anett (Zakkant olvas blog).

19⁰⁰ Mennyit ér egy könyv? – A Könyvmolyképző játékos irodalmi vetélkedője könyves kincsekért. Vezető: Mihóczy Mercédesz

20⁰⁰ Felolvasás a Kalligram őszi könyveiből

– Bódi Péter, Gerócs Péter, Mesterházy Balázs és Szendri Nóra részvételével.

ALEXANDRA KÖNYVÁRUHÁZ

SZÉKESFEHÉRVÁR

Székesfehérvár, Koronázó tér 5.

Olvasás éjszakája **GYEREKEKNEK** – Aranyosás-díjas írókkal. A program háziasszonya Kozma Réka.

15⁰⁰ Bűverejű történetek erdőn innen és túl

– Lovranits Júlia Villő író, mesemondó és madártani csilíngelő játékos előadása. Utána tombola gyerekeknek.

15⁴⁰ Mitől kék a Kékmanó?

– Izgalmas kalandozások K. László Szilvia íróval a mesék és versek tengerén. Utána tombola gyerekeknek.

16²⁰ Nózi nyomoz – Kántor Kata író és Nózi, a nyomozókutya élőben bemutatja, hogyan lehet kiszagolni a rosszat, és persze megszeretni az olvasást. Utána tombola gyerekeknek.

KATICA KÖNYV-MŰHELY

Kúria Rendezvényház, Pécel, Kossuth Lajos tér 5.

16⁰⁰ Olvassunk Együtt!

– Meseolvasás gyerekekkel, kakaó party

16³⁰ Milyen is egy hétköznapi kislány napjainkban, akivel folyton történik valami?

– Bábéledés Nádasí-Ozsvár Andreával

17⁰⁰ Holden Rose – Hogyan szoktassuk gyermekünket az olvasásra

Interaktív

17⁴⁵ Petróczi Éva – író, költő, irodalomtörténész, publicista, műfordító, Szigeti Jenő – művelődéstörténész **Tanulságos mesék gyerekeknek és igaz mesék felnőtteknek** Beszélgetés, katicabogár kiállítás, katicacsoki kóstolás

18³⁰ Mézes Judit – Hogyan bátorítsuk és vigasztaljuk gyermekeinket mesékkel

Interaktív

19⁰⁰ Fert Mónika coach, Bacsa Katie tinimentor – **Tabuk nélkül a tinikkel önismeretről, önértékelésről, elfogadásról** Beszélgetés, kérdések, válaszok

19⁴⁵ Szöllősi Attila, Pécel polgármestere – **Egy apa szerepe gyermeke életében** Egy apa meséje.

20¹⁵ Kemény András – **Versek – a szeretni való nők** A romantika és humor jegyében

LIBRI KÖNYVPALOTA

1072 Budapest, Rákóczi út 12.

Házigazda: Pion István

15⁰⁰ Irodalmi Magazin – az olvasás jövője

– Beszélgetés az Irodalmi Magazin szerkesztőivel. Szentmártoni János, Kondor Péter János, Lipp Mónika Mária. Moderátor: Völgyi Tóth Zsuzsa.

16⁰⁰ Tompa Andrea – **Omerta** – A 2018-as Libri irodalmi díj nyertese egy igazi nagyregény, amely az ötvenes évek Kolozsvárjára, egy fojtogatott történelmi környezetbe és egy furcsa szerelmi háromszög rejtelmeibe kalauzolja el az olvasót. Vendégünk a szerző.

17⁰⁰ Kemény István – Versek jelenről, múltból és örökkévalóságról, amelyek két folyó közé ékelődve alkotnak új kontinentet egy költő életművében. A 2018-as Libri irodalmi díjak döntőseivel beszélgetünk új, Nilus című kötetéről.

18⁰⁰ Cserna-Szabó András

– Az abbé a fejével játszik – Egy könyv, amely a Teremtéstől az Apokalipszisig kíséri végig a világ sorsát, miközben a történelem- és irodalomkönyvek lapjairól ismert figurák szegődnek útítársnak az olvasó mellé. A szerzővel Pion István beszélget.

19⁰⁰ Ungváry Krisztián – A szembenézés hiánya – Felelősségre vonás, iratnyilvánosság és átvilágítás Magyarországon 1990-2017 – Ebből a hiánypótló könyvből kiderül, hogy miért nem nyilvánosak hazánkban az ügynökakták, és hogy a rendszerváltás

tényleges lezárásához szükséges számvetés elmaradása milyen következményekkel járhat. Beszélgetés Ungváry Krisztiánnal.

20⁰⁰ Nógrádi Gergely – A magyar kulturális élet egyik legsokoldalúbb alakja. Operaénekes, kántor, novella-, mese- és újságíró. Pion István legújabb novelláskötetéről beszélget a szerzővel.

21⁰⁰ Závada Péter – *Je suis Amphitryon* – A Trafó áprilisban mutatta be Závada Péter drámáját, amiben a klasszikus görög történet kortárs magyar művé változik. Költői nyelven énekel meg olyan súlyos témákat, amiktől a 21. században egyikünk sem függetlenítheti magát. Beszélgetés a szerzővel.

22⁰⁰ Háty Come Beck – Majdnem hangoskönyv – Beck Zoltán, a 30Y zenekar énekes-gitáros-dalszerzője és Háy János költő, író, drámaíró hangszereket és szavakat ragad magához, hogy elbontsa a határokat szépirodalom és popkultúra között. Vers-, próza- és dallamjáték sok humorral.

LIBRI KECSKEMÉT KÖNYVESBOLT

6000 Kecskemét, Szabadság tér 1/A

Házigazda: Puha Éva

16⁰⁰ Bauer Barbara – Az élet hangja – Van esélyünk árral szemben úszni a történelem sodrásában? Regény egy testvérpárról, akiket a vészorkoszak és Rákosi rémuralma messze sodor egymástól, és akiket éveken át csak édesapjuk búcsúajándéka köt össze egymással.

17⁰⁰ Sándor Anikó – Kötetlen beszélgetés a Házasságszítató, a Tévúton, a Megbukott bűvészesek és a Thaiföldi feleség című nagy sikerű könyvek szerzőjével.

18⁰⁰ Lugosi Viktória – Könyvek a történelem és az egyéni sorsok összefonódásáról, emlékezésről és kítartásról. Puha Éva az Ajvé és a Vándorhomár című regények szerzőjével beszélget.

19⁰⁰ Varró Dániel – Aki szépen butáskodik – Varró Dani fiúból apa lett, apából mesélő, de közben mindvégig gyerek maradt. Együtt indulunk el vele és fiaival anyanyelvünk különleges és rejtélyes birodalmába vezető felfedezőútjukra, amelynek keretében a szerző hozzánk is ellátogat.

20⁰⁰ Lakatos Levente – a **Szigor-sorozat** sikerszerzője velünk is megosztja műhelytitkait, amiknek segítségével a magyar szórakoztató irodalom valószínűleg jelenségévé vált.

BOOKLINE MÓRICZ KÖNYVESBOLT

ÉS KÁVÉZÓ

1117 Budapest, Móricz Zsigmond körtér 2.

17⁰⁰ Mörk Leonóra – Milyen titkokat rejthetnek egy család már-már feledésbe merült legendái, és milyen sorsfordító hatással lehet a múlt saját életünkre? A szerző legújabb, A Porcelánlány című regényéről mesél.

18⁰⁰ *Hová tűntek a nők a történelemből?* – Az 50 elszánt magyar nő című könyv kapcsán a kötet egyik szerzője, **Neset Adrienn** és **Makai Erika** szombajnok beszélget a múlt és a jelen elfeledett női hőseiről.

19⁰⁰ *Hogyan félj bátran?* – **Al Ghaoui Hesna** haditudósító, immár kétgyermekes riporter frissen megjelent gyermekkönyve, a **Holli**, a hős kapcsán mesél a félelem működéséről, és arról, miként meríthetünk belőle bátorságot.

20⁰⁰ *Segítség, apa lettem!* – **Szél Dávid** blogger, pszichológus **Túl a parán** című könyve kapcsán beszél a szülői kihívások nehézségeiről és örömeiről. Kezdő apáknak kötelező!

21⁰⁰ *Irány a grund!* – A játszótérek titokzatos törvényekkel teli világába **Maros András** vezeti be a közönséget **Játszóteri pillanatok** című új könyve kapcsán.

22⁰⁰ *A szolgálólány meséje – Gilead közelebb van, mint gondolnánk?* **Margaret Atwood** háborzongató regényéről **Nádor Zsófia**, a Jelenkor Kiadó és a Margaret Atwood-kötetek szerkesztője beszélget **Ruff Orsolyával** a Könyvesblogtól.

LÍRA MAGVETŐ CAFÉ

1074 Budapest, Dohány utca 13.

Az est háziasszonya: *Csapody Kinga*

17⁰⁰ *A vidám Neumann* – **Wisinger Istvánnal**

17³⁰ *Mesék feleségekről és férjeikről* – **Csóka Judit**

18⁰⁰ „A nőt keressük első helyen, a pénzt legylen ráadás” – történetek a 19. századi házassági piacról – **Szécsi Noémi** fényképes előadása

19⁰⁰ *Soha ne kérdezd* – Avagy Micimackótól a Vörös Rébékig versekről, dalokról és a hozzájuk tartozó történetekről beszélget **Koncz Zsuzsával** Karafiáth Orsolya

20⁰⁰ *Legközelebb majd sikerül* – **Vámos Miklóssal**

21⁰⁰ *Nézz be a skandináv krimik kulisszái mögé* – **Jo Nesbo**, **Camilla Läckberg** és **Anders de la Motte** könyveivel! Nézz be a skandináv krimik kulisszái mögé! Milyen helyszíneken játszódik, mitől megrázóak és borzongatóak Jo Nesbo és Camilla Läckberg vagy épp Anders de la Motte könyvei? **Dobosi Beáta** a szerzők fordítója, szerkesztője és **Szász Dénes** Norvégiát és Svédországot kiválóan ismerő idegenvezető lesz **Oláh Andrea** vendége. *Animus Kiadó, General Press Kiadó*

22⁰⁰ *Királyi többes* – **Király Viktorral** és **Király Tamással**

23⁰⁰ *Rock&Roll Áruház* – zenés időutazás divatbemutató **Poós Zoltánnal**

00–02⁰⁰ *Retro Disco* – **Professzor Diszko Múzyka**

LÍRA FÓKUSZ – KÖNYV ÉS KULTÚRA

1072 Budapest, Rákóczi út 14.

Az est háziasszonya: *Oláh Andrea* (*Könyvbenutazom.hu, Trend FM*)

17⁰⁰ **Herpy Miklós**; **Aggházy Károly** – egy **Liszt-tanítvány élete és kora** – Aggházy Károly unokájával, **Herpy Miklóssal** beszélget **Gombos László**, az MTA Zenetudományi Intézet muzikológusa

18⁰⁰ *Meseterápiás workshop* **Csóka Judittal**

19⁰⁰ *Hogyan készül a novella* – **Légrádi Gergellyel**, „Csináljunk novellát!” Hogyan készül egy rövidpróza? Honnan indul és hova érkezik? Egy kezdet és több vég. Párhuzamos valóság. Miként kerül a novellába a váratlan, a véletlen és az olvasó maga? **Légrádi Gergely** író mesél róla, **Fodor Annamária** színésznő életre kelti, **Oláh Andrea** kérdez. *Napkút Kiadó*

20⁰⁰ *A budapesti Krumplihéjpite Irodalmi Társaság megalapítása – Te el mered mondani...?* – El mered mondani, mi volt a legjobb könyv, amit olvastál? Ajánlanád másoknak másfél percben? Akkor gyere, és alapítsuk meg a budapesti Krumplihéjpite Irodalmi Társaságot a Csatorna-szigeteki Guernsey-n játszódó, nagyszerű regény alapötletét használva! *Park Kiadó*

21⁰⁰ *Az alma meg a fája* – **Szendi Nórával** és **Szendi Gáborral**

22⁰⁰ *Borzongj Drakulával!* – **Bram Stoker** & **J.D. Barker: Dracul – könyvbemutató, **Agave Könyvek**.**

Folyamatos program

Egy könyv illata – Ha van kedved játszani, bekötött szemmel szagolj könyvekbe és mondd meg, mi lehet a kezdedben? Idén is éjszakába nyúlóan szimatolhatsz **OLÁH ANDREÁVAL**, és a „legjobb orrú” olvasók természetesen könyvet nyerhetnek!

LÍRA DEBRECEN KÖNYVÁRUHÁZ

Debrecen Piac u. 57.

14⁰⁰ Gyerekeknek ajánljuk

14³⁰ *A tők és a csikó* – mese **Mátyás királyról** Gyermek színházi előadás

14⁴⁵ *Mesék, népmesék, népmondák* **Mátyás királyról** Felolvasószínház a DMK Alföld Gyermekszínház előadásában

15⁰⁰ *Miért kell Kohn bácsinak négy hűtőszekrény?* Felolvasószínház a DMK Főnix Diákszínház és a DMK Alföld Gyermekszínház előadásában. Szerkesztette **Várhidi Attila** Csokonai-díjas rendező.

16⁰⁰ *Dr. Csiba László Akit a Nagy Víz elsodort* című új novelláskötetének felolvasószínházi előadással egybekötött bemutatója. **Közreműködnek** a **Debreceni Színjátszó Stúdió** tagjai. A szerzővel beszélget **R. Simor Katalin**. Szerkesztette **Pinczés István** Jászai Mari-díjas rendező.

18⁰⁰ „A könyvet mindig ketten alkotják: az író, aki írta, s az olvasó, aki olvassa” – debreceni szerzők felolvasása

LÍRA SZEGED FÓKUSZ

KÖNYVÁRUHÁZ

Szeged, Tisza L. krt. 34.

16⁰⁰–17³⁰ *Leendő óvodapedagógusok és leendő tanítók* olvasnak fel kicsiknek és kicsinyobbaknak az elmúlt év legjobb gyermek- és ifjúsági könyveiből.

18⁰⁰–22⁰⁰ *Mihály-napi irodalmi érdeklődés és érlelődés.*

18¹⁰ *Beszélgetés az irodalmi értésről, érésről és érlelésről.* A beszélgetés résztvevői szegedi általános és középiskolai magyartanárok, egyetemi oktatók. Vezeti: **Erdélyi Eszter**.

19⁰⁰ *Fióktól kötetig* – Beszélgetés **Kormányos Ákos**, **László Liza**, **Pejin Lea**, **Puskás Dániel**, **Új Krisztina**, **Vajsbek Péter** és **Veszprémi Szilveszter** résztvételével. A beszélgetés után a résztvevők felolvasnak egy-egy rövidet.

20⁰⁰ *Érlelnék-e a díjak?* – Beszélgetés **Becsy András**, **Bencsik Orsolya**, **Bíró-Balogh Tamás**, **Kollár Árpád** és **Orcsik Roland** résztvételével. A beszélgetés után a résztvevők felolvasnak egy-egy rövidet.

21⁰⁰ *Beszélgetés és felolvasás* – Vendégek: **Garaczi László** és **Nagy Ildikó Noémi**.

ÖRKÉNY ISTVÁN KÖNYVESBOLT

1137 Budapest, Szent István krt.26.

15⁰⁰

Halász Margit, a **Jómadarak pácban** című regény szerzője felolvas a művéből, melyet követően a résztvevők egy kvíz keretében megnyerhetik a kötet egy példányát.

15³⁰ **Tamás Zsuzsa**, a **Kicsi Mimi-sorozat** szerzője év végén megjelenő, ünnepi kötetéből, a **Kicsi Mimi karácsonyából** hallgathatnak meg egy részletet a jelenlévők a szerző előadásában.

16⁰⁰ **Tarján Tamás**, **József Attila-díjas irodalomtörténészre emlékezünk** – Közreműködnek: **Győrei Zoltán** irodalomtörténész, **Köves József** író, kiadóvezető, **Zentai Péter**, a MKKE volt igazgatója, **Kocsis András Sándor**, a Kossuth Kiadó elnök-vezérigazgatója és **Kemény András** kiadóvezető, a Kemény Szalon alapítója. Az emlékezést fotóösszeállítás vetítése és egy paródia felolvasása (**Tarján Tamás** – **Reményi József Tamás** tollából) színesíti. Moderátor: **Kemény András**.

17⁰⁰ *Könyvbemutató* – **Csepeli György** és **Ferenczi Borbála** **Sors-húzó** című könyvét **Bíró Judit** történész (ELTE TáTK) mutatja be.

18⁰⁰ *Könyvpremier* – **Steven Levitsky** – **Daniel Ziblatt** a **demokráciák halála** című könyvet **Krekó Péter** politológus mutatja be a fordító, **Felcsuti Péter** társaságában.

19⁰⁰ *Könyvpremier* – **Tóth Krisztina Reptéri** nyúl című könyvét, melyben **Horváth Csaba** kérdéseire válaszol **Kőrösi P. József**, a **Noran Libro Kiadó** vezetője mutatja be.

20⁰⁰ *Titkok kapuja* – **Galkó Balázs** **Juhász Ferenc** – este a költő születésének 90. évfordulója alkalmából.

21⁰⁰ **BLUES MINDENKINEK!** – Vendégünk lesz: **Kovács József**, a **BLUES története** című könyv szerzője, és az általa alapított **BLUES NIGHT LONG** zenekar.

PROPORTION – PUTTO XXL

Közseggy Flóra kiállítása az emeleten, a **Cultiris Galériában**

Olvasás Éjszakája – Egy éjjel, amikor mindenki olvas

Igazi ingyencségek

A Libri és a Bookline programjai

Sándor Gabriella programajánlója

Libri – izgalmas programokkal készülünk az Olvasás Éjszakájára!

A Libri megalapítása óta kiemelten fontosnak tartja, hogy minél közvetlenebb kapcsolatot teremtsen a szerzők és olvasóik között, hogy minél közelebb hozza egymáshoz a magyar szórakoztató, tény- és szépirodalom legjobbait már meglévő és jövőbeni közönségükhöz. Erre kiváló lehetőséget nyújt az Olvasás Éjszakája, amely immár hatodik éve jelent biztos pontot a könyvszeretők számára az ország kulturális programkínálatában.

Az idei eseménysorozatra a Libri több helyszínen is izgalmas programokkal készül. Könyvbemutatókkal, beszélgetésekkel és előadásokkal próbáljuk még színesebbé tenni ezt a különleges estét.

A budapesti Libri Könyvpatotában vendégünk lesz Tompa Andrea, akinek *Omerta* című regénye idén elnyerte a Libri irodalmi díjat; Cserna-Szabó András, Nógrády Gergely és Kemény István, akikkel új könyveikről beszélgetünk; Závada Péter, akinek *Je suis Amphitryon* című, májusban bemutatott drámája nemrég nyomtatásban is megjelent; valamint Háy János író és Beck Zoltán, a 30Y zenekar frontembere, akik egy különleges, sok humorral fűszerezett zenés-irodalmi pódiumesttel készülnek.

A Libri Kecskemét Könyvesboltba ellátogat Varró Dani, akivel rendhagyó, *Aki szépen butáskodik* című apanaplójáról beszélgetünk; Sándor Anikó, a *Házasságsírató*, a *Tévéúton*, a *Megbukott bűvészesek* és a *Thaiöldi feleség* című sikerkönyvek szerzője; Bauer Barbara, aki *Az élet hangja* című új könyvét mutatja be nekünk; Lugosi Viktória, az *Ajvé és a Vándorhomár* írója; valamint Lakatos Levente, a *Szigor-sorozat* szerzője.

Reméljük, hogy sokszínű programjaink idén is sok olvasót győznek meg arról, hogy érdemes együtt belevetnünk magunkat Magyarország ezerarcú irodalmi szcenájába.

Bookline – meg sem próbálunk ellenállni ennyi ingyencsének!

A legaktuálisabb könyvek és témák mellett ellenállhatatlan kávékkal és süteményekkel várja vendégeit a Bookline Mórincz Zsigmond körtéri könyvesboltja és kávézója. Itt garantáltan senki nem fog elbőbiskolni az Olvasás Éjszakáján!

Milyen titkokat rejthetnek egy család már-már feledésbe merült legendái, és milyen sorsfordító hatással lehet a múlt saját életünkre? Az Olvasás Éjszakájához idén első ízben csatlakozó Bookline Mórincz Zsigmond körtér 2. alatt található könyvesboltjában és kávézójában a már megszokott kávék és finomságok mellett beszél-

getésekkel, izgalmas témákkal és nem utolsósorban könyvújdonságokkal várnak az est házigazdái!

17 órától Mörk Leonóra mesél *Porcelánlány* című új regényéről, majd ezt követően *Az 50 elszánt magyar nő* című könyv kapcsán a kötet egyik szerzője, Neset Adrienn és Makai Erika szumóbajnok, a könyv egyik hőse beszélget a múlt és a jelen elfeledett női hőseiről.

19 órától Al Ghaoui Hesna haditudósító, immár kétgyermekes riporter frissen megjelent gyermekkönyve, a *Holli, a hős* kapcsán mesél a félelem működéséről, és arról, miként meríthetünk erőt a félelemből.

Este 8-tól Szél Dávid a *Túl a parán* című könyv alkotója, az Apapara blog szerzője, pszichológus új könyve kapcsán beszél a szülői kihívások nehézségeiről és örömeiről, a szülői szerepekről. Kezdő apáknak kötelező!

Kilenctől a játszótérek titokzatos, saját törvényekkel teli világába Maros András szerző vezeti be a közönségét *Játszóterei pillanatok* című új könyve kapcsán.

Az est zárásaként este 10-től Margaret Atwood hátborzongató regényéről, a sikerkönyv titkairól és szépségeiről Nádor Zsófia, a hazai kiadás szerkesztője, Szentesi Éva író és Ruff Orsolya, a Könyvesblog szerzője beszélgetnek.

Olvasás Éjszakája – Egy éjjel, amikor mindenki olvas

Nők, férfiak, retro

A Lóra Kiadói Csoport programjai

Csapody Kinga programajánlója

Idén is rendkívül színes és izgalmas programokkal vár mindenkit a Lóra Kiadói csoport. Mint az est háziasszonya hadd ajánljam magunkat.

Debrecen is Szeged is kitett magáért, színes és változatos programokat állítottak össze, ezeket érdemes a műsorfüzetben és a neten átböngészni, a budapestiekéről viszont részletesebben tudok mesélni.

A Magvető Café tematikája az olvasáson és könyveken túl a nő-férfi-család is lehetne. A Neumann János kevésbé ismert arcát, a vidámat mutatja meg Wisinger István, majd Csóka Judit férjéről és feleségekről mesél, majd a Fókusz Könyvtárházban meseterápiás workshopot tart. Szécsi Noémi különleges, fényképes sétára invitál a 19. századi házassági piacon. Bár *Soha ne kérdezd* a címe Karafiáth Orsolya versének, amit Koncz Zsuzsának írt anno, de

ezen az estén mégis ő kérdezi az énekesnőt.

Maradunk a házasság tematikánál. Vámos Miklós *Legközelebb majd sikerül* címet adta a műsorának, amit a skandináv krimik követnek.

Családban az erő? Örökölt tehetségről, és szülői és gyermeki aggódásról, büszkeségről faggatjuk Szendi Gábort és lányát, Szendi Nórárt, majd Király Viktort és édesapját, Király Tamást.

A Fókusz Könyvtárházban Oláh Andrea, háziasszony várja az érdeklődőket. Légrádi Gergellyel a novellák kapcsán azt boncolgatják, hogyan készül a kispróza. Aztán tesztelik, hogy vajon mi elmernék-e mondani... A nagyszerű könyvből ötletet merítve megalapítják a Krumphihéjpite Irodalmi Társaság budapesti tagozatát is, úgy sejtjük vidám csapat lesz ez. Mindenkit hívunk, hogy csatlakozzon ehhez!

Aki pedig mindig is a vérszívók nagy rajongója volt az már biztosan nagyon várja a Dracula könyv megjelenését, és a bemutatót. Itt is jelezzük, hogy jelmezben jönni ér!

23 órakor – ha addig netalán átcsábulnánk más helyszínre – mindenképp érdemes a Magvető Café felé venni az irányt, mert Poós Zoltán *Rock and Roll Áruház* címmel megjelenő könyvét idézzük meg egy retro divatbemutatóval, ahol a modellek Balázs Panna, Bencze Blanka, Karafiáth Orsolya lesznek. Ha teljesen ráhangolódtunk a popperekre és rockerekre, a hippikre és a punkokra, érdemes maradni, mert éjfél után Professzor Diszkó Múzyka vár mindenkit, hogy egy hamisítatlan retro diszkóban bulizzon egy nagyot. Talán a Magvető Cafét sem gyakran lehet így látni, de az idei Olvasás éjszakáján biztosan.

Egy éjjel, amikor mindenki olvas

Olvasás Éjszakája

Könyvmolyképző Kiadó

A Könyvmolyképző Kiadó izgalmas közösségi programokkal várja a pesti Alexandra Pódiumon a fiatalokat és felnőtt olvasókat, míg a székesfehérvári Alexandra Könyvesboltban gyerekek számára lesznek izgalmas programok.

Az Alexandra Pódiumon két órától fiatal írók, és írni vágyók kötetlen találkozója lesz az **Aranymosás Klub** keretében. Az Aranymosás az ország legnagyobb, hét éve működő regénypályázata, mely eddig harminchárom író fedezett fel, és juttatott el a publikálásig. Lehet kérdezni a szerkesztőtől, íróktól a könyvkiadásról, a kiadó íróiskolájáról, vagy épp a pályázatról.

Utána három órától az olvasáshoz kapcsolódó lélektani témákról beszélgetünk **Varga Bea** vezető szerkesztővel és viselkedéselemzővel. Szó esik arról, mire vágnak az olvasók, és miért bizonyos könyveket vesznek/veszünk le a polcról. Betekinthetünk *A siker tintája*. *Kalandos lépések az írói karrier útján* című könyv kulisszatitkaiba is.

Négy óraker a könyvimádók lelkes csoportját, a bloggerek várjuk közös beszélgetésre, kötetlen találkozásra, ahol meg lehet vitatni a bloggerélet örömeit és bánatait. **Mihóczy Mercédesz (Deszy)**, az ismert könyves blogger szeretettel vár minden aktívan publikálót, és olyan fiataalt, aki blogolni vágyik.

Ötkor sok olvasó álma megvalósul és elindul a régóta várt **Vörös Pöttyös Klub**, ami-re szeretettel várunk minden lelkes könyvrongót. **Róbert Katalin** író, szerkesztő, a klub vezetője mesél majd az idej tervekről, a friss VP megjelenésekről, de ki lehet faggatni a hamarosan megjelenő új könyvéről is, mely szintén a Vörös pöttyös sorozatban lát napvilágot.

Hatkor egy másik népszerű ifjúsági íróval, **Rácz-Stefán Tiborral** beszélgetünk, aki regényeiben hatalmas érzékenységgel boncolgatja a másságot, legyen az kövérség, melegkérdés, rasszizmus. Október másodikán jelenik meg az *Élni akarok!* címet viselő regénye, mely egy rákos lányról szól, illetve ősz végén a *Mikrofonpróba* második része, ahol öt fiatal iskolai mindennapjait és egy zenei vetélkedőt követhetünk nyomon.

Hét óraker a Könyvmolyképző legnépszerűbb könyveiről szóló irodalmi vetélkedő zajlik, melyet **Mihóczy Mercédesz** vezet. Izgalmas kérdések, sok nevetés, és jópofa könyves nyeremények várhatók.

Nyolc óraker felolvasóesttel zárul a program. A Kalligram Kiadótól jelen lesz **Bódi**

Péter, Gerőcs Péter, Mesterházy Balázs és Szendi Nóra, akik a saját műveikből tartanak felolvasást.

Székesfehérváron az óvodás és alsós gyerekeket szeretettel várjuk az Alexandra Könyvesboltba.

Három órától **Lovranits Júlia**, ismert mesemondó, és madártani csilingelő játékos előadásában megismerhetik a gyerekek az erdő varázslatos titkait. Főleg a természettel foglalkozik, illetve íróként magyar népi hiedelmeken alapuló gyerektörténeteket ír. Első könyve a *Lea és viharbanyák* népmesei alapokon nyugvó boszís történet alsósoknak, míg második mesekönyve, *A tündérkapu titka* fiatalabbaknak szól.

Mitől kék a Kékmanó? A következő programban a gyerekek izgalmas kalandozásra indulnak **K. László Szilvia** íróval a mesék és versek tengerén. A *Kékmanó könyvsorozatban* Marci, egy kisfiú napi problémáit segíti megoldani Kékmanó.

Majd a népszerű *Nózi nyomoz* sorozat írója, **Kántor Kata** mesél a rendőrségi nyomfelderítésről. A *Nózi* gyerekönyvek ihletője, József, a valódi, apró nyomozókutya pedig élőben bemutatja, hogyan lehet kiszagolni a rosszat, és persze megszeretni az olvasást.

A programokon ingyenes tombola a gyerekeknek, mellyel könyves kincseket nyerhetnek.

FOTÓ: GERGELY BEA

Egy éjjel, amikor mindenki olvas

Olvasás Éjszakája

Kossuth Kiadó

László Ágnes programajánlója

Szeretjük az Olvasás Éjszakáját!

Az Olvasás Éjszakája kiemelkedik az Örkeny István Könyvesbolt éves eseményeinek sorából. A sűrű és tartalmas programjaink kora délután, 3 órakor kezdődnek és erre a gyereket várjuk szüleikkel együtt. **Halász Margit**, a *Jómadarak pácban* című, már most nagyon sikeres regény szerzője olvas fel a művéből, majd ezt követően a résztvevők egy kvíz keretében megnyerhetik a kötet egy példányát is. Majd pedig **Tamás Zsuzsa**, a gyerekek által nagyon kedvelt Kicsi Mimi-sorozat szerzője az év végén megjelenő, ünnepi kötetéből, a *Kicsi Mimi karácsonyából* olvas fel egy részletet.

Idén két olyan könyvpremierrel készülünk, amelyek egyenként is zsúfolásig megtölthetik a könyvesboltunkat.

Veszélyben van-e a demokrácia? – tesz fel az igencsak aktuális kérdést a Harvard Egyetem tanárai, a könyv szerzői, akik több mint húsz éve tanulmányozzák a demokráciák bukásának okait Európában és Latin-Amerikában, úgy vélik, hogy a válasz a kérdésre igen. A demokráciák bukását immáron nem kíséri nagy zaj – forradalom vagy államcsíny –, inkább csak hüppögés: a legfontosabb intézmények – mint a bíróságok és a sajtó – lassú és folyamatos meggyengülése, a régóta meglévő politikai normák fokozatos eróziója. A politikusok némelyike manapság ellenségként tekint az ellenfeleire, megfélemlíti a szabad sajtót, és

azzal fenyegetőzik, hogy nem fogadja el a választások eredményét. A hatalmon lévők igyekeznek meggyengíteni a demokrácia intézményi bástyáit, ideértve a bíróságokat, az állambiztonsági szolgálatokat és az etikus magatartás betartásának ellenőrzésére hivatott hivatalokat. Steven Levitsky – Daniel Ziblatt *A demokráciák halála* című könyvét 6 órakor **Böcskei Balázs** politikai elemző, az IDEA Intézet vezetője mutatja be, a fordító, **Felcsuti Péter** társaságában.

Hiába próbálja takargatni földönkívüliségét – felnőttként már jóval sikeresebben, mint gyerekként –, sokszor úgy érzi magát, mint egy marslakó. Vagy egy zebrán átkelő nyúl. Vagy egy reptéri nyúl – mert akármilyen furcsa, abban a nagy zajban is élnek nyulak.

Tóth Krisztina életét és munkásságát a **Horváth Csabával** folytatott beszélgetéseken keresztül ismerheti meg az olvasó. Előkerül vers, novella, regény, dráma, gyerekkönyv és műfordítás, közben pedig tárgyak, amik történeteket hordoznak, és állatok, akikhez hasonlóan gyakran az ember is kiszolgáltatott. A *Reptéri nyúl* című könyvszerzőivel 7 órakor **Kőrössi P. József**, a Noran Libro Kiadó vezetője beszélget.

És még egy érdekes könyvbemutató!

A mindig magabiztosnak tűnő, briliáns logikával érvelő **Csepeli Györgyről** kiderül például, hogy nem mentes a kételyektől. Bármennyire törekedett tudatosan felépíteni

pályáivét, életét jórészt a véletlenek alakították. Hajlik rá, hogy „a világ, amiben vagyunk, semmilyen értelemben nem kiszámítható, mindig, minden pillanatban történhet valami olyan dolog – ettől még persze nem feltétlenül történik meg –, ami nem látható előre”. Ha valaki csak nyilvános szereplései, előadásai, tudományos munkái vagy publicisztikai révén találkozott eddig a nagy tekintélyű szociálpszichológussal, bőven talál meglepetéseket **Ferenczi Borbála** *Sors-húzó* című interjúkötetében. (Czene Gábor) A kötetet **Bíró Judit** történész (ELTE TáTK) 5 órakor mutatja be.

A műsorfolyamban történeteket mesélünk, verseket hallgatunk és **EMLÉKEZÜNK!**

Kollégák, barátok gyűlnek össze 4 órakor, hogy **Tarján Tamás**, **József Attila-díjas irodalomtörténész (1949–2017)** idézzék meg személyes történetekkel, fotókkal és még egy paródiával is. 8 órakor *Titkok kapuja* címmel **Galkó Balázs Juhász Ferenc-estjét** hallgatjuk meg a költő születésének 90. évfordulója alkalmából.

Az estét, 9 órakor ellazulással, zenével zárjuk. **BLUES MINDENKINEK!** címmel vendégünk lesz: **Kovács József**, a *BLUES története* című könyv szerzője, és az általa alapított **BLUES NIGHT LONG** zenekar.

S mindeközben a galérián bárki rácsodálkozhat **Kőszeghy Flóra** egyetlen festményéből álló, *Proportion – Putto XXL* című kiállítására.

Egy éjjel, amikor mindenki olvas

Olvasás Éjszakája

Katica-Könyv-Műhely

KATICA • KÖNYV • MŰHELY

A 18. században pezsgő szellemi és kulturális életet élő Pécelt választotta helyszínül a Katica-Könyv-Műhely az Olvasás Éjszakája alkalmából. A város jelenleg is számos történelmi nevezetességnek otthona. Híres kastélyok, kúriák, villák falai közt rengeteg ismert író, irodalmár, tudós találkozóhelye volt. A régi Prónay-kúria, mely jelenleg állandó kulturális és szórakoztató programokat kínál Pécel szívében, Kúria Rendezvényházként üzemel, 16 órától fogadja olvasni szerető vendégeit szeptember 29-én.

A rendezvény kakaó partival, katicacsoki kóstolóval és meseolvasással indul, ahol gyerekek olvasnak fel gyerekeknek. Ezt követően Nádaszi-Ozsvár Andrea meseíró mutatja be a bájos Rebekát, egy olyan cserfes, kíváncsi kislányt, akivel mindig történik valami izgalmas és furcsa dolog. Rebi bábformában elevenedik meg az apró közönség öröme.

Holden Rose, alias Kovács Attila gyermek és ifjúsági regény író valódi hátizsákos országjáró. Az ország 18 megyéjében tartott több ezer 8 és 18 év közötti gyerekek korcsoportos előadásokat az olvasás megszeretéséről. A gyerekek odavannak Attila humoros és közvetlen előadásaiért, melyek észrevétlenül rávezetik és kíváncsivá teszik a kis hallgatókat a könyvek és az olvasás iránt. Legújabb mesekönyve a figyelemfejlesztést segíti elő a gyermekek számára.

Szigeti Jenő művelődéstörténész professzor közvetlen és egyszerű stílusával egyből lenyűgözi a közönséget. Lebilincselő meséi, érdekfeszítő régmúlt, igaz történetei nem csak a gyerekeknek, de szüleiknek is szólnak értékes mondanivalójukkal. Régi barátnéja, Petrőczy Éva – irodalomtörténész, József Attila-díjas író, költő – költészetét is bemutatja a közönség számára.

Mézes Judit stresszoldó szakértő, sikerkönyv-sorozata a gyerekek és a szülők egyik kedvence. VIGASZTALÓ és BÁTORÍTÓ meséivel a hétköznapokban megjelenő nehézségekre kínál segítséget és megoldást – szülőknek és gyermekeiknek – meséken keresztül.

Fert Mónika coach és Bacsa Katie tinimentor már igazi összeszokott szakértőpáros a tinik problémamegoldásában. FELNŐNI TABUK NÉLKÜL és ÍGY LESZÜNK MI SZUPERCSAJOK című könyveik minden kamasz gyerekek ajánlott olvasmányok az önismerethez és az egészséges önbecsüléshez. Szerzőink nem kezelik tabuként a kényes kérdéseket, és minden tini problémára igyekeznek megoldást találni.

Pécel polgármestere, Szöllősi Ferenc Attila, nem csak a város irányításában áll helyt, hanem apaként is példát mutat. Nemrég megjelent könyve mély mondanivalójával az apákhoz szól, mennyire fontos szerepet játszanak gyermekük életében, és gondolataival gyökeresen megváltoztatja életüket.

Természetesen idén sem maradhat ki színes palettánkról Kemény András fantasztikus előadása Heltai Jenő (János bácsi) romantikus és egyben humoros költészetének bemutatásával a közönség szórakoztatására A SZERETNIVALÓ NŐK témában, mely programunk záró részét alkotja.

Nagy szeretettel várjuk minden kedves olvasni szerető vendégünket és a mesék, az irodalom kedvelőit!

„Egyetlen zsenit ismertem, az Neumann Jancsi volt!

Neumann igazi reneszánsz ember, univerzális gondolkodó, a kvantummechanikától a matematikán át a közgazdaságtanig számtalan tudományterület foglalkoztatta. Milyen közegből indult „a számítógép atyja”, kik hatottak rá a leginkább tanulmányai során? Miért lehetett ennyire sokrétű az érdeklődése?

Kis túlzással mindent a gyerekkorából hozott. Csodagyereknek számított, hatjegyű számokkal végzett fejben műveleteket. A tanárai (a leghíresebb, a Fasori Gimnáziumban a máig ismert Rázt tanár úr volt a matematika tanára) fedezték fel zseni voltát, és szereztek neki a Műegyetemről tanárokat, akik aztán vigyáztak rá, hogy a csodagyerekből „csodafelnőtt” legyen. Apja egy hatalmas könyvgyűjteményt telepített a 18 szobás lakásukba, és ő a zongoragyakorlást imitálva is olvasott. Nemcsak a reáltárgyak vonzották, hanem például Bizánc- és Dickens-szakértő volt. Amerikában, ahova nem emigrált, hanem tanárnak hívták a Princeton Egyetemre 1929-ben, például csodálták, hogy a polgárháborút úgy ismerte, mintha abból írt volna disszertációt. Pedig vegyészmérnöki diplomát szerzett Kármán Tódor tanácsára. A Nobel-díjas Wigner Jenő, aki egy évvel felette járt a Fasori Gimnáziumban, azt mondta róla: „...egyetlen zsenit ismertem, az Neumann Jancsi volt!” Egy külön fejezetben írtam meg, hogy bár lett volna miért, valójában neki nem jutott Nobel-díj.

A tudomány, főleg, ha természettudomány, nemzetek fölötti, de talán mégsem fölösleges föltenni a kérdést: mennyire őrizte meg vagy tartotta fontosnak a magyarságát Neumann, miután az USA-ban telepedett le. Hogyan

reflektált hazánk történelmének elkeserítő alakulására?

Az öt leghetesebb ott élő egykori magyar tudóst (Kármán, Szilárd, Wigner, Neumann, Teller) éppen magyar nyelvtudásuknak is köszönhetően elnevezték „marslakók”-nak. Közülük sem Szilárd, sem Neumann életében nem tért haza. De mindvégig őrizték a nyelvet, amit halálukig akcentus nélkül beszéltek. Neumannék princetoni második háza belülről nagyon hasonlított egy magyar polgári család otthonára. Mindnyájan magyarnak, nem pedig „magyar származásúnak” tartották magukat.

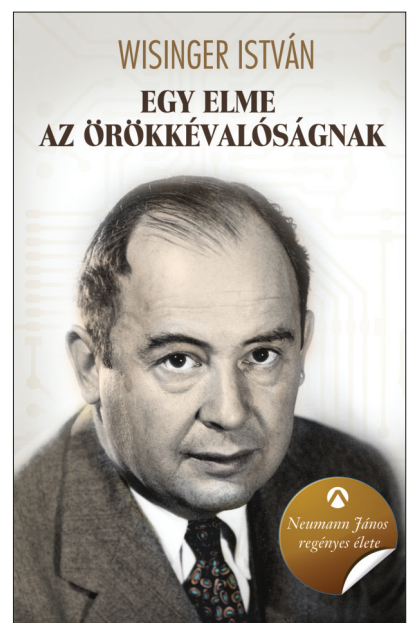
Európában (Berlinben, Göttingenben, Zürichben) tanultak vagy kezdték pályájukat, s amikor ezt a földrészt elhagyták, már tisztában voltak vele, hogy veszélyben van az életük. Részben, mert zsidó családban születtek, meg azért is, mert első kézből szembesültek a szovjet mintára hatalomra került Tanácsköztársaság kommunistaival. Másfelől pedig Németországban szemük előtt született meg egy fasiszta állam, amely miatt Neumann már 1937-ben tudta, hogy világháború lesz.

Meg is írta atyai barátjának, a szegedi fizika professzornak Ortvay Rudolfnak egy levélben, hogy: „a háború elkerülhetetlen”. S előbb foglalkozott Los Alamosban az atombombával, mint Pennsylvániában, majd Princetonban a számítógépekkel. Volt olyan nemzetközileg ismert tudós, aki őt nevezte a „világ legjobb fegyverszakértőjének”.

Csupán utóbbi két könyve szól kifejezetten egy-egy kiemelkedő tudósról. Hogyan fordult az érdeklődése az egyéni sorsok felé, mi foglalkoztatja, milyen kérdésekre keres választ ezeket az életműveket, pályákat „újra

írva”? Kiről tervezi írni következő könyvét?

Életem nagy kihívása lett ez a két könyv, az elsőt filmnek szántam. Írtam is egy 52 oldalas szinopszist. A második feladatot az Athenaeum Kiadó igazgatójának, Szabó Tibor Benjámin „megrendelésének” köszönhetem. Meg a Neumann-könyvben szereplő brechti gondolatnak: „...Iszonyú a kísértés a jóra!” Ennek a jónak a lehetséges megtalálása és leírása izgatott. Az, hogy mitől lesz az egyik ember a szegények, elnyomottak szolgálója (Szent-Györgyi) vagy a természet titkainak megfejtője (Neumann), és mitől lesz a másik ember a gyűlölet és rombolás prófétája. Nem hiszem, hogy még egy darabig fizikailag képes leszek egy újabb könyvre, bár a fejem olyan tiszta, hogy ha kipihentem magam, akkor biztos, hogy hajnalban és délelőttönként írni fogok. Amit megtanultam az írás technikájából, abból kár lenne bármit is veszni hagyni. Már új témám is van, de mivel nagyon babonás vagyok, hadd maradjon ez még egy darabig titokban.

Autók között a Trabant

Kemény Andrással, a Papyrusz Book Kiadó vezetőjével
Lafferton Kálmán beszélget

„Tudod Kemény, te olyan vagy, mint egy mágnes, bedobod magad a vasreszelékbe, azt se tudod hol vagy, azt se tudod mit csinálsz, és összeáll körülötted minden!” – Tarján Tamás

Mikor és hogyan csöppentél a könyves világba?

Jól emlékszem a dátumra, 1972. augusztus 16-án léptem be a Kossuth Kiadóba. Előtte öt évig vendéglátóipari technikusként dolgoztam. Az egyik kolléganóm férje a Kossuth III. kerületi kirendeltségen dolgozott. Egyik nap szólt a Mari, hogy felszabadul egy raktárkezelői állás a Kossuthnál. Nem sokat teketóriáztam, jelentkeztem a munkára, és felvettek az V. kerületi kirendeltségbe.

Hány éves voltál ekkor?

Még 24 éves sem. Volt egy nagyszerű, áldott emlékű főnökasszonyom, a Wurm Jutka, ő csinált belőlem könyvest. A legelső feladatomban az volt, hogy a piros Lenin és a szürke Marx-Engels köteteket sorba kellett raknom. Azóta is imádom könyveket pakolni. Másfél év után kirendeltségvezető-helyettes lettem. A fiam halálra röhögte magát, mert az volt a munkakönyvembe írva, hogy politikai munkatárs. Tizenhárom évet dolgoztam az V. kerületben. Imádtam. Itt

mondta azt az egyik kolléganóm, olyan vagy te a Kossuthoddal a könyvesek között, mint az autók között a Trabant. Olyan voltam.

1985-ben a IX. kerületi kirendeltség vezetője lettem, életem leggyönyörűbb három éve volt. Itt kezdtem el irodalmi rendezvényekkel foglalkozni. Szerveztem egy nagy irodalmi műsort, amit a Kossuth vezetése nem nézett jó szemmel, azt mondták, Kemény elvtárs ez nem a maga dolga. Két igazgatói ülésen is téma volt a rendezvény, végül megengedték. Nagyon klassz két részes műsor volt a Vigadó kistermében ismert, neves színészekkel. A rádió felvette, a Bartók pedig két részben leadta.

Érezvén az idők szavát 1987 decemberében, amikor már megjelentek az utcán a gyűródeszkás könyvárusok, az utcáról bementem a Kelet-Pesti ÁFÉSZ elnökéhez. Baromi szerencsém volt, mert a beszélgetés végén azt mondta, na jól van Kemény, te kellesz nekem. A fenekem alá tett egy gyönyörű könyvesboltot a Márvány utcá-

ban, majd nem sokkal később Mozaik Téka elnevezéssel nagykereskedést indítottam, és a Sziszivel, Földes Tamással mi kezdtük ellátni az utcai árusokat könyvekkel. Sajnos másfél év után összeomlott az ÁFÉSZ a könyvkereskedői tevékenységgel együtt.

Innen hová vezetett az utad?

Mint nagykereskedő számos kiadóval kapcsolatba kerültem. Három évig a Fabula Kiadó kereskedelmi vezetője, majd az Unikornis Kiadó témamenedzsere lettem. Ekkoriban jelentek meg az Unikornis gyönyörű sorozatai. Itt jött az ötlet, hogy csináljak egy irodalmi szalont, Unikornis zenés, irodalmi szalon címmel. Mellém álltak a barátaim, szponzort is találtam, és a József Attila-díjas irodalomtörténész, egyetemi tanár Tarján Tamás is elvállalta a felkérésemet, akit akkor csak futólag ismertem. Az utolsó pillanatban az Unikornis Kiadó kihátrált az együttműködésből, így szomorúan mondtam Tamásnak, hogy vége. Meglepetésemre azt válaszolta, nincs vége! Neked van egy duplafenekű neved, éljél vele, legyen a szalon neve Kemény Szalon és csináld meg egyedül. A Kemény Szalon 1996. októberében indult, és tíz éven

át 70 felejthetetlen rendezvényen léptem fel Tarján Tamással és meghívott válogatott vendégeinkkel a Kossuth Klubban.

Milyen fogadtatása volt a Kemény Szalonnak?

Az első alkalommal úgy izgultam, mint a szűz lány az első randevű előtt. A témát Könyvről, irodalomról, kultúráról közösen találtuk ki Tamással, Spiró György és Osztovits Levente volt a vendégünk. Hihetetlen jól sikerült az este, ami elsősorban Tarjánnak volt köszönhető. Büszkén mondhatom, hogy már az első rendezvény is teltházas volt, s ez az érdeklődés a szalon tíz éve alatt egy jöttányit sem változott.

Miért ért véget?

Mert elfogytak a verseim, amiket felolvastam ezeken az estéken. Komolyra fordítva a szót, az utolsó négy-öt estén éreztem, hogy kezd elfáradni a Kemény Szalon, ezért 2006. májusában *Volt egyszer egy Kemény Szalon!*? címmel egy nagyszabású rendezvénytel pontot tettünk a végére. Erre az estére a korábbi szalonok vendégeiből 25 embert hívtunk meg, akikkel Tamás zseniális beszélgetést folytatott. Pontosan úgy, ahogy azt a kerek születésnapos írókkal is tette a budapesti könyvfesztiválokon. Mind a mai napig végtelenül hálás vagyok Tamásnak, hogy bízott, hogy társamul szegődött, és nem hagyta az életem máig legnagyobb produkcióját veszni hagyni.

Papirusz Book elnevezéssel van egy könyvkiadó is. Mi volt a célod a kiadó létrehozásával?

Noha hosszú évekig könyvkiadónál dolgoztam, semmilyen késztetést nem éreztem magamban, hogy könyvkiadó legyek. A könyvkiadás aprólékos, írásztaához kötött munkát kíván, én pedig világéletemben szárnyaló, szervező ember voltam. Azonban egy kedves régi kollégám megkeresett és addig győzködött, hogy alapítsunk közösen kiadót, amíg kötélnek álltam. Ugyanabban a hónapban jegyezték be a Papirusz Book Kiadót, amikor indult a Kemény Szalon.

Kezetben mesekönyveket, irodalomtörténetet, szépprózát és verseket adtunk ki. Miután a társam kiszállt a kiadóból, elkezdtem kiadni Heltai Jenő műveit, Berek Kati, Gyurkovics Tibor, Baranyi Ferenc, Placid atya életrajzát, Köves József két könyvét, stb. Ezekkel a könyvekkel jártam az országot, mert mondanom sem kell, hogy boldogan mutattam be könyveimet az általam szervezett könyvbemutatókon. A megjelentetett könyvek egy idő után minden tőkémet felemésztették, azóta sajnos csak úgy tudok könyvet kiadni, ha minden költséget a megrendelő fizet. Ezzel együtt, mint „nano” kiadónak az elmúlt 21 év alatt 130 könyvet sikerült megjelentetnem.

A kezdeményezésedre az idei Olvasás Éjszakáján lesz egy Tarján Tamásra emlékező est az Örkény István Könyvesboltban. Miért tartottad fontosnak megszervezni ezt a programot?

Tarján Tamás halála után nem sokkal tavaly már volt egy rendezvény, ahol néhányan megemlékeztünk Tamásról, azonban azt éreztem, hogy ez kevés. Fontosnak tartottam, hogy a könyvszakma is emlékezzen arra az emberre, aki mindenkit lefegyverző olvasottságával, tudásával és szerepléseivel emblematiszta alakja lett a rendszerváltás utáni könyvheti és könyvfesztiváli rendezvényeknek. Erre keresve sem lehetett volna jobb alkalmat találni, mint a Tamás halálának egy éves évfordulója (szeptember 24.) hetében megrendezésre kerülő Olvasás Éjszakáját.

A szeptember 29-i emlékező, reményeim szerint meghitt, baráti beszélgetés az Örkény István Könyvesboltban lesz délután 4 órakor, amelyre meghívtam Zentai Pétert, a könyvszakmai egyesülésünk volt igazgatóját, aki évtizedes munkakapcsolatot, barátságot ápolt Tamással, Kocsis Andrást, az egyesülés volt elnökét, a rendezvénynek helyet adó könyvesbolt kiadójának vezetőjét, Győrei Zsolt irodalomtörténész barátomat, aki Heltai Jenőből Tarjánnál doktorált és nem melleleg a Heltai-sorozatomból utolsó köteteinek szerkesztője. És ott lesz a megemlékezők között Köves József barátom, a magyar könyvszakma történetírója, kiadóvezető. Jőmagam a legfontosabb emlékeim elmesélése után két rövid paródiát fogok felolvasni a Reményi-Tarján szerzőpárostól. A majd egy órási megemlékezésen nem csak beszélgetésekkel, hanem képek vetítésével is szeretnék megidézni Tamást, mert sikerült képeket gyűjtenem róla különféle archívumokból. Ezúton is szeretettel invitálok mindenkit az Örkény István Könyvesboltba, egy rá emlékező baráti beszélgetésre!

Fotó: MÓDOS GÁBOR

Mindent Koncz Zsuzsáról

Az Album

450 kép, soha nem hallott történetek

Koncz Zsuzsával Szepesi Dóra beszélget

Nevét és hangját mindannyian ismerjük. Pályája töretlen. Szépség, hitelesség, minőség jellemzi őt magát és művészetét. Dalainak mondanivalóját talán az „Élünk és meghalunk” fejezi ki leginkább, ám emellett ott van például a „Micimackó”, hogy lássuk, nem kell azért annyira véresen komolyan venni az életet. Komolyság és közvetlenség jellemzi ezt a csodálatos Albumot is.

Elég nehezen állt rá, hogy a könyv megszülessen. Miért?

Lehet, hogy az én kicsit szabálytalan, mondhatnám úgy is, hogy öntörvényű természetemnek is köszönhető, hogy nem szeretek semmi olyasmit csinálni, amit előttem már százan csináltak. Kétségtelen, hogy a műfajból nagyon sokan jelentkeztek biográfikus, beszélgetős könyvvel, és nem lelkesített a lehetőség, hogy ezek számát szaporítsam. Pár évvel ezelőtt megismerkedtem Zöldi Gergellyel, és kiderült, hogy ő nagyon komolyan, részletekbe menően ismeri a pályafutásomat. Amikor felmerült újra a könyv ötlete, azt mondtam neki, jó, de nem szeretnék interjúkötetet, viszont rengeteg fotóm van... A pályám elején összeakadtam Módos Gáborral, aki az évek során a fotóim 80%-át készítette. Akkoriban fotólaboránsként is dolgozott, ő nagyította nekem a képeket, adott kontaktokat,

amiből választottam, mit szeretnék. A későbbiekben nem csak fekete-fehér, hanem színes képeket, diákat is készített, és most, hogy elérkeztünk a digitális korszakhoz, digitális fotókat, szóval jó pár évtizedet átfogó mennyiség ez. Tekintettel arra, hogy Gábor nagyon jó fotós, tisztában voltam vele, hogy ezek minőségi képek, ráadásul nagyon sok olyan van köztük, amit soha nem publikáltak. Azt ajánlottam Zöldi Gergelynek, illetve a kiadónak, hogy ezekből a fotókból készüljön a könyv. A kiadó hajlott rá, és ez szárnyakat adott a munkának. Elkezdtünk beszélgetni Gergellyel, miközben előbb ő, majd mindketten válogattuk a fiókokban lévő képeket. Végül is így született meg az Album, az első kapavágástól legálább három és fél év alatt.

Meglepetésként hatott rám a rengeteg gyönyörű, ismeretlen kép, a családi archívumon és Módos Gábor

fotóin kívül például Hunyady József fényképei, amelyek a Gellérthegyen készültek Önről, Zoránékkal.

Ezek közül nekem is megvolt néhány. Elcsodálkoztam, amikor a Fortepan archívumból előkerült az egész sorozat. Borzasztó régi képek, még a „történelmi” idők kezdetén '64-'65-ben készülhettek! Akkor én, hogy úgy mondjam, külsős, csatolt része voltam a Metró zenekarnak.

A tévéfellépéseken is készültek felvételek, és milyen jó hogy megmaradtak, mivel azokban az időkben sajnos, anyaghiány miatt sokszor letöröltek műsorokat.

Ezeknek a képeknek különösen örült Gergő. Filmezésnél és a tévéfelvételeknél hajdanában stábfotósok dolgoztak, akik a különböző jelenetekbe befotóztak. A munka folyamatát illetve a különböző jeleneteket örökítették meg, melyeket a filmek forgalmazá-

sakor használtak. Ezekből mint szereplő, sokszor kaptam magam is, így maradtak meg mint, egy-egy forgatás emlékei. Szűkös idők voltak ezek a televíziózás szempontjából, mert alapanyag híján nemcsak az én műsoraimból töröltek le egy párat, hanem tévéjátékokból, és egyéb később sokszor hiányzó felvételekből is. Így néhányból csak ezek a fotók maradtak meg.

Valóságos ajándék a rajongóknak ez a sok szép fotó! Melyik a kedvenc képe?

Ó, hát ilyen nincs! Ez olyan, minthogyha azt kérdeznék, hogy melyik a kedvenc dalom. A bánat tudja, egy csomó van. Közben nagyon kritikus vagyok önmagammal, meg a fotókkal is, amiket kézhez kapok a fotósoktól, azért látom, hogy ezek között van egy csomó nagyon jó. Nem szoktam nézegetni őket, de néha rácsodálkozom, amikor kezembe kerül valamelyik. Tudtam elméletben, hogy nagyon sok a jó kép ezek között, de más, amikor az ember hosszú idő után, újra megpillant egy ilyen.

Önt nagyon jól lehet fényképezni, színpadon és azon kívül is. Tetszett, amikor azt mondja a könyvben, hogy Bágyoni Géza énektanárától tanulta meg, hogy egy énekesnél a hang egyedisége fontos érték, de a siker záloga az, hogy az előadó erős színpadi jelenség legyen.

Akkor elég kevésbé fogtuk fel valójában, ez mit is jelent, de valamitől én megjegyeztem. Ma már nagyon markánsan látszik, hogy a személyiség kisugárzása sokszor áthidalhatja – adott esetben – azokat a fizikai hiátusokat, vagy a szépségbeli hiányosságokat, amik óhatatlanul léteznek. Nem mindegyikünk tökéletes, nem mindegyikünknek tökéletes a felépítése, nagyok a különbségek ember és ember között. Van, aki egészen egyszerűen

megszépül például attól, ha kimegy a színpadra, és énekelni kezd. Ezt egyébként magyar előadóknál, közeli kollégáknál tapasztaltam meg szinte kézzel foghatóan is – olyan kollégáknál, akikkel régóta ismerjük egymást – hogy egészen más emberek a színpadon, mint a közös hétköznapjainkban. A zene sokat hozzáadhat a személyiséghez, sok mindent áthidal a kifejezőerő.

A külső adottság nagy szerencse, de gondolom az is, hogy mindig megtalálta azokat az alkotótársakat, akikkel nagyon jól tudott együtt dolgozni. A színpadi jelenlétre visszatérve, mondja a könyvben, arra kell vigyázni, hogy folyamatosan működjön a kicsit mágikus kapcsolat a színpad és a nézőtér között. Ezt hogyan lehet elérni?

Nem tudom. Erre nincs recept, de ez olyasmi, mint egy áramkör a színpad és a nézőtér között. Attól is függ persze, hogy az a bizonyos előadó vagy zenekar, vagy egyáltalán az a zene, le tudja-e kötni a hallgatóságát. Ha igen, akkor válik a nézőtér közösséggé és születik meg az a bizonyos áramkör, amelyet a színpadon álló előadó ösztönösen érez.

Koncz Zsuzsa dalszövegei szinte versek, de műsorában sok megzenésített irodalmi mű is szerepel, mint például Milne, József Attila, Radnóti, Ady, Weöres, Tóth Krisztina, Kányádi Sándor versei, Arany balladái. Arra lennék kíváncsi, hogy mit olvas Koncz Zsuzsa? Olvas-e éjszaka, mint ahogy az Olvasás Éjszakája program sugallja?

Az az igazság, hogy éjszaka azért nem, de elalvás előtt sokszor, és hogyha valami nagyon érdekel, akkor szinte egyfolytában. Annak idején például Vámos Miklós *Zenga zének* című könyvét – amiből a *Zeng az ének* című dalom is született többek között – egy

lélegzetvételre olvastam végig, annyira lekötött. Mindig is nagy barátja voltam a könyveknek. Egyébként, végül is szinte mindenben ilyen vagyok, sok mindent olvasok, a krimittől Esterházy Péterig, mint ahogyan a Beatlestől Beethovenig sokféle zenét hallgatok. Azt gondolom, hogy ma nagyon nehéz megfejtetni, hogy az ember mitől ilyen mindenevő, mondjuk például, mint amilyen én vagyok. Persze van egy csomó minden, amit nem fogyasztok, mondjuk a bulvárt például nem, mert az élet rövid bizonyos dolgokhoz, de mivel nagyon érdekel a világ, sok mindent olvasok. Nagyon nehezen tudnám magának megmondani, ki a kedvenc író, mert sokan vannak, és nagyon sokféle könyvet olvasok. Itt van például Hawkingtől *Az idő rövid története*, ami ismeretterjesztő szándékkal készült mű ugyan, de még bőven az előtt olvastam, hogy Hawking széles körben ismertté vált volna.

Sok-sok kedvenc Koncz Zsuzsa számom van, például az „Egy lány sétál a domboldalon” – amelyről azt mondja a könyvben, hogy „ez a mi „flower-power” korszakunk volt, amikor már tudtuk, hogy a világ milyen, de még hittük, hogy lehet más is, hogy talán tőlünk majd megváltozik...”

Talán még kicsit hittünk abban, hogy ezek a dalok változtathatnak a világon. Ma már tudjuk, hogy maximum hozzátehetnek az emberek személyes életéhez. Körülbelül ennyi. Forradalmat dalokkal nem lehet csinálni, sajnos.

Külföldi turnéin találkozott Mick Jaggerrel és Frank Zappával, de velük nem készült fotó. Ha ez ma történné, bizonyára készülnének közös szelfik, és akkor lenne fotó velük is az Albumban.

Ó, igen! Biztos, hogy lenne!

Köszönöm a beszélgetést!

Éles fény legyen a részvét

Tóth Krisztinával Koncz Tamás beszélget

Minden tárgyhoz történet tapad, az utcán elkapott jelenet, gesztus pedig új alkotás alapanyaga lehet. Nincs felesleges részlet, de ahhoz, hogy a nekünk fontosat felismerjük, szeretet és éles tekintet kell – mondja Tóth Krisztina, akit Horváth Csabával közös írt interjúkötete, a *Reptéri nyúl* kapcsán kérdeztünk.

A tárgyak fontos szerepet kapnak a Reptéri nyúl beszélgetéseiben: beszélgetőtársának, Horváth Csabának elmondja, hogy szenvedélyes gyűjtő, aki tárgyakat és történeteket is felhalmoz. A gyűjtögetés az identitásképzés része lenne?

Nem a tárgyakon keresztül határozom meg magam, nem is elsősorban a tárgy érdekel, hanem az általa hordozott történet. A kopások, ütődések, a hozzá tapadó sztorik. De az az igazság, hogy örömmel ajándékozom is tovább a tárgyakat, ha azt érzem, másnál inkább hazatalálnak. Ami a történeteket illeti, az más dolog, mint az ember tárgyi környezete. Az író a történetekből él. Még ha nem is építem be szó szerint a novelláimba vagy regényeimbe a hallott sztorikat, akkor is

inspirálnak, elindítanak bennem más, belső történeteket. Tömegközlekedem, és így fültanúja vagyok mindenféle beszélgetésnek, telefonon intézett szerelmi ügynek. Ezek a történet-morzsák aztán elraktározódnak, ahogy a beszélők arca, hanghordozása, gesztusai is. Minden alapanyag, és csak úgy lehet hiteles fikciót gyártani a valóság mozaikjaiból, ha mindenféle kis vicik-vacak darabkát megőrzök.

*Mennyi ideig őrzi meg frissességét egy talált történet, mint amilyeneket a *Vonalkód* és a *Pixel* című novelláskötetekben dolgozott fel?*

Amíg érzelmileg van valami közöm hozzá, vissza tudom idézni, miért is jegyeztem fel azt a mozzanatot, addig megírható. Azután sokszor elmúlik, nem akarom már sehová

beilleszteni a talált mondatot, jelenetet. Ha úgy érzem, hogy valami lényegeset közvetít a világról, akkor igyekszem addig dolgozni rajta, amíg elég meggyőző nem lesz. Onnantól nem az a lényeg, hogy megtörtént-e és úgy történt-e meg, hanem hogy ráismerünk általa a mi közös tapasztalatunkra, a világnak arra a kis szegletére, ahol élünk.

*A *Legszívesebben etológus lettem volna* című fejezetben mesél arról, hogy a Tádzs Mahal pont annyira érdeklí mint a mellette PET-palackot rágcsáló majom, szépnek tart minden részletet. Hogy dönti el, hogy később melyikre épülhet vers, novella?*

Ez a kontextustól függ. Soha nem csak egy dolog van a fókuszban, hiszen a világot a maga összetettségében érzékeljük, és ahogy Petri írja, az angyal a részletekben lakik. Egyszer a kislánnyommal a cirkusz nézőterén ültünk, figyeltük az előadást. Egy artistaszám következett bonyolult ugrással. Jött a dobpergés, a porond fölötti éles fény. Én oldalra néztem és megláttam a bajuszos, öreg porondmestert, aki

szláv módra, az ujjhegyét megcsókolva keresztet vetett. Állt a sötétben, és valahogy akkor értettem meg, hogy ez tényleg nagyon veszélyes mutatvány. Vagyis, a kérdésre válaszolva, a kép fókuszában, mint a *Nagyítás* című filmben, valami más van, és közben egy részlet megvillantja a sztorit, amiről valójában beszélni akarok.

Van szeretet a megfigyelésben, vagy ez részvétlen folyamat?

Szeretet nélkül szerintem a szemünk nem ismeri fel, mely részlet hordozza a lényegét. Ami pedig a részvétet illeti, nem a szerzőnek kell meghatódnia megfigyelése tárgyától. Ahogyan Kosztolányi írja, szememben éles fény legyen a részvét. Az éles szó itt nagyon fontos. Akkor vagyok képes bármilyen érzelmet felébreszteni az olvasóban, ha pontosan ábrázolok, vagyis munka közben valamiféle távolságot tartok.

„Az ősember óta nagyjából ugyanazokat a történeteket ismételtük, bármilyen sivár is ezt belátnunk. Tesszük mindezt azzal a meggyőződéssel, hogy ez a mi egyedi, megismételhetetlen történetünk, és ez csak velünk eshetett meg” – mondja az egyik interjújában. Így is érdemes megalkotni egy újabb variációt? Ha igen, miért?

Mert itt, most, ebben a korban, ebben a rövid földi életünkben mi a magunk megismételhetetlen módján, a magunk megismételhetetlen testével éljük át ugyanazt, és ebben éppen az az izgalmas, ahogyan az alapmintázat variálódik.

Regényéről, az *Akváriumról* ön is úgy beszél, hogy az fullasztó világ, ahol tapintani lehet a nyomorúságot: a holokauszt-túlélő zsidó család vesz magához egy állami gon-

dozott cigány kislányt, Verát az ötvenes években, hogy aztán a lány egy koszos bérházban nőjön fel, majd egy bántalmazó kapcsolatot foglya legyen. Nem érezte úgy, hogy ez túl töménynek, túlzónak hathat az olvasó számára?

Nem. De igaza van, az irodalom tele van borzasztó történetekkel, ellentétben a való élettel. Rémes dolgok esnek meg. Ki akarják vágni valakinek a szívét a nyílt színpadon, egy egészséges fiatal nő a vonat elé veti magát, egy másikban lekaszabolnak egy öregasszonyt. A költők még ennél is rémesebbek. Döglött kutya, szifilisztes nő, elképesztő dolgokat pakolnak a versbe. Szerencsére a való életben nincsenek árulások és gyilkosságok, ahogy szenvedés és mélyszegénység sincs. A kortárs irodalom pedig hajlamos a hatásvadász túlzásokra, elég csak Borbély Szilárdra, Zoltán Gáborra, Háy Jánosra gondolni, de Bartis, Dragomán is rémes történeteket hord össze. Inkább szép és kedves dolgokról kellene írunk. Sokat járok vidékre, látom, ahogyan a jól táplált gyerekek vidáman indulnak ősszel az iskolába vadonatúj, színes kis ruháikban, a szülők pedig integetnek utánuk, majd visszatérnek gonдозott, dúsan termő kertjeikbe.

A *Magas Labda* (2009) és a *Világadapter* (2016) között „csak” gyermekverses könyve jelent meg. Eközben két novelláskötetet is kiadott, de mi okozta a hétéves cezúrát a verseskötetek kiadásában? Aki olvas irodalmi lapokat, az tudja, verseket ezalatt is folyamatosan írtam. Meg akartam várni, amíg összegyűlik egy sűrű kötet. A gyerekirodalom pedig fontos terület, integráns része a magyar irodalom-

nak. Húsz év múlva azok lesznek az olvasók, akik most ezeket a verseket olvassák, hallgatják. Lovász Andrea kitűnő művet írt erről *Felnőtt gyerekirodalom* címmel.

Az interjúkötetben megemlíti, hogy nem olvas kritikát, mert a visszajelzések hátráltatnák munká közben, a kritikusok pedig botfűlűek a versre, sablonok alapján dolgoznak. Szükség van egyáltalán könyvkritikára?

Nem teljesen ezt mondtam. Természetesen szükség van rá, de a kritika nem az írónak szól. Az író csak befelé tud figyelni, neki mindig saját magával, a kételyeivel, poétikai és szerkesztési bizonytalanságaival kell megküzdenie, és ehhez sajnos nem adnak iránymutatást a külső szempontok. Költészetet mindig is kevesebben olvastak, mint prózát, a kritikai visszhang is jóval csekélyebb általában. És ebben a ritkás kritikai visszhangban is kevés az olyan recenzió, amelyik képes érzékelni a vers mélyrétegeit, a sima leíráson kívül ki tudja bontani a rejtettebb összefüggéseket.

A jó interjú ugyancsak külső elvárásokkal, ellenvéleményekkel szembesít, ezt a műfajt mégsem utasítja el. Miért?

Az interjú szerintem másról szól. Szerencsés esetben a kérdező ismeri a kért műveit, és érdeklő könyv, valamint hogy az író mit gondol. Látni akarja a keletkezés körülményeit, kíváncsi a szerző véleményére, arra, hogyhogyan látja a környező világot, az aktuális irodalmi vagy közéleti kérdéseket.

Jelenleg min dolgozik?

Egy regényen. Az *Eső* című folyóiratban jelenik meg belőle részlet most szeptemberben.

FOTÓ: GÁLOS VIKTOR

Nem könnyű eligazodni

Tompa Andreával Szarka Károly beszélget

Tompa Andrea Libri irodalmi díjat kapott *Omerta* című regényéért.

Színkritikus vagy, tanítasz, íróként az utóbbi néhány évben ismert meg a közönség. Jelent-e gondot az időbeosztás, és mennyit segítettek az irodalmi díjak?

A díjak jól esnek, de még jobb, hogy sok olvasó jön velük. Nem fizetnek olyan jól, hogy évekig hátra lehessen dőlni, a Libri-díjat viszont jól marketingelték, ami ismertté tette a könyvet. Az *Omerta* írásakor szerencsére ki tudtam szakítani másfél évet a tanításból. Persze jobb lenne, ha kevesebb dolgot csinálnék egyszerre, ha viszont csak az írással foglalkoznék, kényszerré válhatna, hogy ebből kell megélni. Korábban zavart, ha egy nap nem írtam semmit, de később megértettem, hogy vannak napok, sőt akár évek, amikor nincs írás.

Mindhárom regényed, *A hóhér háza*, *a Fejtőlslábtól* és az *Omerta* helyszíne a szülővárosod, Kolozsvár, és eddig megmaradtál a XX. századnál. Tudnál egy amerikai nagyvállalkozó vagy egy középkori szerb parasztasszony fejével gondolkodni?

A témaválasztáskor nem a kulturális közeg érdekel. Van egy kérdésfelvetés, de még nincsenek se hősök, se történet, se tér-idő. Egyelőre leválaszthatatlan rólam a saját közegem, ami alatt ezt a térséget, a magyarságot, a magyar kisebbséget értem, bár egy író mindig feszegeti a saját határait. A középkori ember sem nagyon különbözött tőlünk, fáj az ujja, ha elvágta, és ő is volt szerelmes, még ha nehéz is beleképzelni magunkat egy olyan világba, ahol mindenki hívő. Még Descartes is hívőnek mondta magát. De íróilag nem értem a XXI. század emberének életritmusát, információbőségét sem, vagyis azt, hogy mindez hogyan változtatja meg őt. Talán egy centrális, domináns figurát tudnék megírni a legnehezebben, őt legfeljebb kívülről és ironikusan tudnám megragadni, mert nem látom a kihívásait, és azt, hogy milyen lehet kiválasztottnak lenni.

A diktatúra, a szabadsághiányos állapot viszont láthatóan izgat.

Eddig ez érdekelt, de határozott vá-

gyam, hogy végre olyan hősokról írjak, akiknek a történelem nem tenyerel bele az életébe. Bár a jelen indokoltta teszi, hogy tovább szövöggessük ezeket a történeteket. De nem tudjuk, mi van előttünk.

Ahogy az '50-es évekkel játszódó *Omerta* figurái, vagy *A hóhér háza* főszereplője, a kamaszlány sem tudta '80-as években. Melyik korszak állítható párhuzamba a mostanival?

Az a tapasztalatom, hogy nemigen tudjuk, miben vagyunk. Az '50-es években nemcsak azt nem lehetett tudni, mi lesz, hanem azt is nehéz volt megragadni, ami éppen történik. Ma több információhoz juthatunk, de most sem látjuk, hogyan jutottunk idáig és mi van, mi lesz velünk. Romániában viszont annyira fullasztó volt a közeg, hogy még a '80-as évek végén sem nem tűnt úgy, hogy fordulat következik. Erős volt akkoriban bennem a remény, ami életkori és alkati sajátosság, de nem gondoltam, hogy a változás küszöbén állunk.

Levéltárban is kutattál, bár úgy tudom, nehézségekbe ütköztél.

Magyarországon az állambiztonsági levéltárban próbálkoztam, de két nekifutás után föladtam. Eleve kellett egy háttérintézmény, be kellett kéredzkednem valahova. Romániában megszereztem a családi iratainkat, de illegálisan, pedig kérvényeztem. Több minden érdekel, egy kicsit mindenbe beleszagolok, és eldöntöm, az én irányom-e vagy sem. Nem vagyok kutató, nem tudom egyetlen szűk témába beleásni magam, ezért is voltak nehézségeim.

Érezted úgy, hogy egy-egy leágazásról külön regényt tudnál írni?

Naponta háromszor! Például egy unitárius lelkésze, akinek a becsületes múltját gyönyörűen dokumentálták. Ha egy ilyen világ kinyílik, és árad belőle a sok izgalom, ami aztán mind egy irányba mutat, akkor minden utcán végig akarok menni, minden figura kezét megfogni. Ilyenkor fordul elő, hogy írok kétszáz oldalt, és még rá sem kanyarodtam a fő témámra. Az *Omerta* végén azért írtam meg a főszereplők sorsának alakulását, hogy ne legyen kísértés a folytatásra.

A női karakterek szenvedéseinek tükrében – az *Omerta* szereplői közül Kali és Annuska is bántalmazott – hogyan látod a mai nők helyzetét?

Megdöbbenett, amikor néprajzi anyagokban kutattam, hogy a nők mennyi fájdalomról számolnak be, főleg a hagyományos paraszti világban, és azt gondoltam, hogy ezek jól rezonálnak a jelenre. Más idők voltak, de nem árt, ha emlékeztetjük magunkat arra, hogy a világ még nem simul ki teljesen.

A *Fejtől s lábtól* szereplői orvosok, az *Omertában* peremvidéki kisemberek

szólalnak meg. Az értelmiségi vagy a kevésbé reflektált figurák sorsán keresztül ragadható meg a történelem?

Amint közelebb lépsz egy látszólag unalmas élethez, ami távol van a nagy történelmi eseményektől, rögtön érdekes lesz. A hőseimet véletlen hősöknek nevezem, véletlenül akadok rájuk. Kell, hogy működjenek az intuíciók, de racionalizálni is tudni azt, hogy miért éppen rajtuk keresztül beszélek. Nem akartam nagyon reflektált figurákat, akik a dolgok végső értelméig eljutottak, és bármikor előhúzzák a farzsebükből a megfelelő kártyát, mert az ilyenek túl narcisztikusak, és elveszik az olvasótól az örömet, hogy saját maga fedezzen fel valamit. Mindig az érdekel, hogy lehet bevonni, kvázi munkára fogni az olvasót anélkül, hogy ez túl fájdalmas lenne. Ugyanakkor az is veszélyes, ha a hősök egyáltalán nem reflektálnak, mert azt üzenhetik, hogy nem kell sokat gondolkodni. Márpedig nem olyan könnyű eligazodni a világban, nem evidensek a jó és rossz döntések. Még a *Fejtől s lábtól* orvosai vagy az *Omerta* Eleonórája sem birtokolják a világ értelmezését. Én is ilyen vagyok, nincs reflektorom, amivel mindent bevilágíthatnék, csak egy pislálkozó elemlámpám.

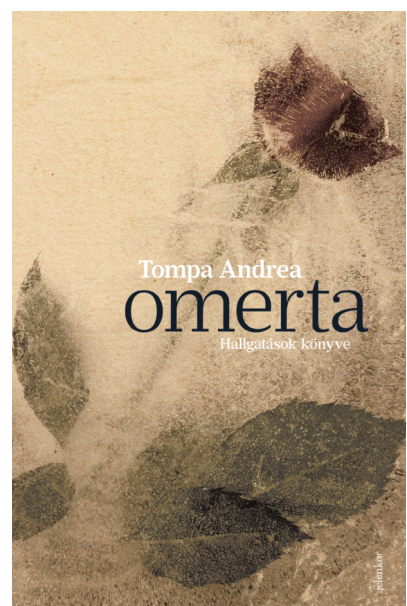
Ez minden értelmiségiről elmondható, a legműveltebbek és legtájékozottabbak sem tévedhetetlenek, legfeljebb nem tudják magukról.

Ilyen értelemben egy paraszttasszony is eligazodik a világban, és nincs szüksége többre. Kalinak pont elég, amit ő tud. Engem jobban izgat, amit az ember nem tud, ezért az értelmiségi figurák közül is csak az érdekel, aki bizonytalan, sokszor hibázik, vagy

éppen a magabiztosságából adódóan hibázik igazán nagyot. De nincs ijesztőbb a kételymentes embernél.

A *Színház* folyóirat főszerkesztőjeként kijelentetted, hogy nem publikálhatnak a lapban a Kárpát-medencei Tehetséggondozó ösztöndíjasai. Hol húzzuk meg a határt? Aki például a versenyszférába vagy külföldre menekül, feladva az alkotást, nem köt-e ugyanúgy kompromisszumot, mint aki állami ösztöndíjra pályázik?

Nem helyes fiatalokat büntetni, ezt később beláttuk. Üzenetet meg akartunk fogalmazni, és nem fogalmaztuk meg jól. Nem is a nagy szervezeteknek akartunk üzenni, inkább a szerzőkben tudatosítani, hogy hova állnak. Felnőtt embereknek kell hogy legyen személyes felelősségük ebben. Mit tegyen, aki kap egy publikálási lehetőséget egy szélsőséges lapban? Akkor is nehéz kérdés ez, ha a pénzért szabadon alkothat. A határt mindenki belül húzza meg, az egyik ember azt gondolja, jobban alszik, ha nem vesz részt ebben, a másik azt, hogy a közpénz neki is jár. Magánügy, ki hogyan dönt. De én úgy gondolom, a pénznek igenis van szaga.

Irodalmi ajánlatunk

4321 – Paul Auster – 3765 Ft

Mi lenne, ha másképp döntenénk, és a dolgok másképpen alakulnának? Az ember életében sokszor felmerül ez a banális, de sorsdöntő kérdés. Erre épül ez a nagy ívű regény, amelynek kiindulópontja 1947. március 3. New Jersey-ben orszózsído származású szülők gyerekeként megszületik Archie Ferguson, pontosabban négy Archie Ferguson. A négy Archie nagyon hasonlít egymásra - a testi adottságuk, az érdeklődésük, a sportszeretetük - ám a sorsukat más utakra terelik a véletlenek, azaz a jó vagy balszerencse, a saját döntéseik és az emberekkel, illetve a környezettel való kapcsolatuk. Így a regény négy különböző szemszögből mutatja be Archie viszonyát a szüleivel, a barátaival és szerelmeivel, felvonultatva az érzelmek széles, olykor mégis elégtelen skáláját. Az emberi kapcsolatok okos és szellemes ábrázolása mellett az Amerikát, sőt a világot megrengető történelmi események is hullámot vetnek a történetzálakban.

Adrift – Tami Oldham Ashcraft – 3540 Ft

Alcíme: Igaz történet szerelemről, veszteségről és túlélésről az óceánon. Tahiti 1983. A húszas éveiben járó Tami Oldham és a harmincas éveiben járó Richard Sharp története szerelem első látásra. Mindketten nagy világljárók, akik – eltérő okok miatt – korán elhagyták az otthonukat. Richardot egy ismerős házaspár megkéri, hogy vigye haza vitorlásukat az Egyesült Államokba, cserébe kap 10 ezer dollárt, és egy első osztályú repülőjegyet a visszaútra. Rövid gondolkodás után a lány is vele tart. A Csendes-óceánon viharba kerülnek, az esőben és a felhőkarcoló méretű hullámokban a hajójuk árboc nélkül hanykolódik a vízen. Richardnak eltörik a bordája és a lába, Tami ápolja őt, miközben eredeti úti céljukat feladva megpróbálnak a 3 ezer km-re lévő Hawaii-ra kormányozni a járművet. A könyvből idén film készült Shailene Woodley és Sam Claflin szereplésével.

The Darkest Minds – Alexandra Bracken – 2675 Ft

A könyv főhőse, Ruby egy 16 éves lány. Amerikán végigsöpör egy misztikus vírus, ami megöli a gyerekek nagy részét. A járvány következtében egy új világ van felemelkedőben. Ruby, a többi túlélő gyerekekkel egyetemben olyan remisztó tulajdonságokra és képességekre tesznek szert, melyeket nem tudnak kordában tartani, a kormány a lányt Thurmondba kényszeríti, egy brutális állami "rehabilitációs táborba", ahol megtanulják kezelni - félni és elnyomni - új erejüket. Ez az egyetlen módja annak, hogy az új nemzedék életben maradjon? Ruby megszökik a táborból, és csatlakozik a biztonságos menedék felé tartó tinédzserek csapatához. Rövidesen ráébred azonban újdonsült családjával együtt, hogy egy világban, ahol az irányító felnőttek elárulták a gyerekeket, menekülni nem elég. Ellenállást kell szítaniuk, együttesen használva erőiket, hogy visszaszerezzék jövőjüket. Bracken világszerte népszerű sorozatának első kötete, 2018-ban bemutatták a regény alapján készült első filmet.

Sharp Objects – Gillian Flynn – 2455 Ft

A fiatal chicagói újságíróra, Camille Preakerre nyugtalanító megpróbáltatás vár néhány hónapos pszichiátriai kezelését követően: főszerkesztője visszaküldi szülővárosába, hogy az ott történt gyeregyilkosságokról tudósítson. Camille évek óta alig beszélt neurotikus és hipochonder anyjával. Tizenhárom éves, gyönyörű féltéstvérét, a poros kisváros lakóit valamiképp a markában tartó Ammát pedig utoljára óvodásként látta. A viktoriánus stílusú, kísérteties családi házban Camille-t megrohanják boldogtalan gyerekkorának emlékei, és akaratlanul is azonosulni kezd a meggyilkolt kislányokkal. Miközben egyre mélyebbre rántják sötét múltjának démonai, és felszakadnak soha be nem gyógyult sebei, versenyfutásba kezd az idővel, hogy kiderítse, ki lehet a tettes. Ha Camille túl akarja élni életveszélyes vizsátérését, nem tehet mást, minthogy egyszer és mindenkorra összerakja múltja kirakós játékának darabjait. A Holtodiglan (Gone girl) zseniális írójának újabb thrillere.

Accidental Further Adventures of The Hundred-Year-Old Man – Jonas Jonasson – 3540 Ft

Jonas Jonasson újabb regénye A százéves emberről, aki kimászott az ablakon, majd eltűnt. A százéves ember kalandjai tovább folytatódnak Jonas Jonasson megszokott humorával fűszerezve. Minden egy hőlégballon-utazással és három üveg pezsgővel kezdődött. Allan és Julius fel voltak készülve, hogy a földet elhagyva csodás látványban lesz részük. Arra azonban nem számítottak, hogy a tengerben kötnek ki. Legnagyobb megdöbbenésükre egy észak-koreai hajó mentette ki őket. Arra meg véggépp nem számítottak, hogy a kapitány egy bőröndnyi csempészett urániumot szállít a hajóján, mely az észak-koreai vezető Kim-Dzsong-un atomprogramjához kell. Hamarosan Allan és Julius egy hatalmas diplomáciai botrány kellős közepében találja magát, amelyben a világ vezetői a svéd külügyminisztertől kezdve a német kancelláron, Angela Merkelén át egészen Trumpig, az Egyesült Államok elnökéig érintett. És a helyzet egyre csak fokozódik...

A kötetek megvásárolhatók:

Librotrade Kft.

1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel.: 254-0273 • Fax: 257-7472
E-mail: books@librotrade.hu
Honlap: www.librotrade.hu

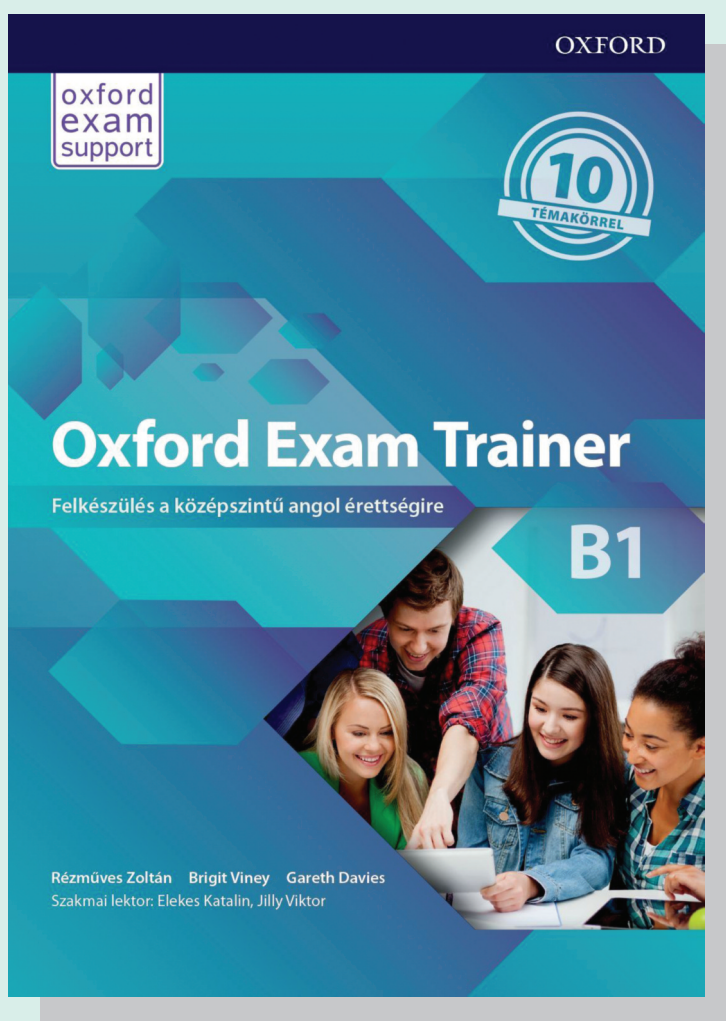
Famulus Könyvesbolt

1137 Budapest, Újpest rakpart 5.
Tel.: 349-3656 • Fax: 288-0769
E-mail: famulus@chello.hu
Honlap: www.famuluskonyv.hu

Az Oxford University Press ajánlata:

5200 Ft

Oxford Exam Trainer B1

Felkészülés a középszintű angol érettségire

**Rézműves Zoltán, Brigit Viney,
Gareth Davies**

Új felkészítő könyv a középszintű érettségi vizsgára, a 2017-től érvényben lévő vizsgaszabályzatnak megfelelően B1 szinten. Bemutatja mind a 10 érettségi témakört, és külön fejezetben foglalkozik az új, Gazdaság témakörrel. Az Oxford Exam Trainer lehetővé teszi, hogy a tanóra keretén belül a diákok számukra motiváló és érdekes témákon keresztül készüljenek az idegen nyelvi érettségire. A tankönyv készségekre bontva, és a vizsgaírásban szereplő témakörökhez kötve gyakoroltatja be a vizsgán előforduló feladattípusokat. Mind a 12 fejezet a témakör szókincsének átismétlésével és begyakorlásával kezdődik. A kötet legvégén fejezetenként (azaz érettségi témakörönként) csoportosított, kétnyelvű szöveget találhatók. Ujdonság, hogy a kötet nyelvtani ismétlést és gyakorlatokat is tartalmaz a nyelvhelyesség részben, illetve a könyv végén elhelyezett Grammar reference mellékletben. A rugalmas tananyag megengedi, hogy a fejezeteket, de akár a leckéket is igény szerint, tetszőleges sorrendben végezzék el. A kötet otthoni, önálló gyakorlásra is alkalmas köszönhetően a végén elhelyezett referencia anyagoknak: nyelvtani összefoglaló, kétnyelvű kifejezés-gyűjtemény a szóbeli vizsgához, mintaszövegek és kifejezések az íráskészség vizsgarészhez. Várható megjelenés 2018. május 31.

A könyv megvásárolható:

Librotrade Kft.
1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel: 254-0273
Fax: 257-7472
e-mail: books@librotrade.hu
www.librotrade.hu

Oxford Könyvesbolt
1052 Budapest, Gerlóczy utca. 7.
Tel: 318-8633
Fax: 411-0404
e-mail: info@oupbooks.hu
www.oupbooks.hu

Famulus Könyvesbolt
1137 Budapest, Újpest rakpart 5.
Tel: 349-3656
Fax: 288-0769
e-mail: famulus@chello.hu
www.famuluskonyv.hu

Sütemények lakta világ

Keresztesi Józsefet Szekeres Nikoletta kérdezi

Keresztesi József feltűnt már kritikusként, költőként, mesejátékíróként vagy éppen dalszövegírói színekben, mindig újabb és újabb ötlettel állva elő, de nemrég olyan verses regényt írt, ami egy hősie Kiflivég, és még hősiebb segítői küzdelmét meséli el egy vagány királylány megmentéséről.

A szerzői Facebook-oldaladon azt olvastam, hogy a Csücsöknek volt egy izgalmas alapindító ötlete: Levente Tani Kifli, a viking című könyvének a magyarítása adta az inspirációt a könyvedhez. Hogy történt ez?

Ezt az ovisoknak szóló kis könyvet én fordítottam, pontosabban „megzenésítettem” az angol eredetit, poénnokkal töltöttem fel. Nagyon élveztem a munkát, és ennek révén támadt egy csomó ötletem, amelyekkel, úgy éreztem, fel lehetne építeni egy sütemények lakta világot. Ez adta az indító lökést Csücsök kalandjaihoz – persze a végeredmény aztán egész más jellegű könyv lett, egy hosszú, verses kalandregény.

Sokáig írtad a könyvet, miért?

Miután műfajként a verses regényt, versformaként pedig az Anyeginstrófát választottam, hamar rá kellett

jönnöm, hogy ez eléggé macerás ügymenet, és osztatlan figyelmet igényel. Ezért hát időnként fel kellett függesztenem a meseírást, egyszerű pénzkereseti okokból, sőt az is előfordult, hogy nyár elején folytattam ott, ahol az előző nyár végén abbahagytam. Ezzel a tempóval aztán valamivel több mint négy és fél év telt el a történet elkezdése és a befejezése között.

Adott egy viszonylag egyszerű történet. A könyv mégis sokféle regisztert gyűjt egybe, az Anyeginstrófában írt szöveg egyszerre juttatja eszünkbe a mesét, az eposzt, miközben megidézi a posztmodern szövegek szójátékos, intertextusokkal teli világát, Poe *Hollója* mellett jól elfér a Vérpuding által felidéződő Monty Python-i Vérnyúl is. Ráadásul a kalandos történet tele van poénnokkal, amin nemcsak a

gyerekek tudnak nevetni („csaptál lecsóba kőkeményen gyerekkorodnak hajnalán”). Mi volt a célod ezzel a mixszel, ami a stílusok ügyes keverésének hála csodás kis egészet alkot?

Olyasmit szerettem volna, hogy a szülő, miközben felolvassa a mesét a gyerekeknek, maga is élvezze a könyvet, ugyanakkor a felnőtt és a gyerek ne két külön történetet olvasson, a kettejük öröme ne váljon el élesen egymástól. Nem voltak a fejemben előzetes receptek, hogy egy efféle meseregény melyik hozzávalóból mennyit bír el. Inkább a saját megérzéseimre igyekeztem hallgatni. De azt hiszem, ha egy mese kellőképpen eleven, akkor nem olyan nagy gond, ha az olvasók esetleg nem látják át azonnal minden rétegét.

Elsősorban verseket írtál eddig a kritikák, tanulmányok, illetve a felejt-

hetetlen Szőryana Emlékeznekar dalszövegei mellett. A Csücsök egy könyv igazi sztorival, eleje-közepevéigével, a versről azonban nem mondtál le most sem. Volt ebben részedről egy a vers, és ráadásul a rímes, ritmikus vers melletti kiállítás?

Nem annyira valamiféle kiállítás ez, inkább maga a műfaj és a forma vonzott. Az Anyegin-strófa mindig is érdekelt, mert amellet, hogy rettentő szigorú a szerkezete, egyszersmind nagyon zenei és játékos is. S persze a verses regény esetében egy történetet is elő kell adni ebben a formában: strófáról strófára építkezni kell, a kisebb-nagyobb epikai egységeknek mégiscsak valamiféle ívet kell leírniuk. Szóval próbát akartam tenni ezzel a dologgal. Mindenesetre ez nem jelenti azt, hogy úgy általában véve a próza ne érdekelne.

A narrátor ki-be csúszik a történetbe, a papagájáról nem is beszélve, az elbeszélő még néven is nevezi magát (Józsikám), az elbeszélés tere így összecúszik a meséljével, miért volt fontos ez neked?

Ez a verses regény műfaji velejárója. Emlékezzünk rá, hogy mutatja be a saját hőstét Puskin: „Anyegin, kedves jó barátom, / A Néva-parton született, / Te is? Vagy ott fényeskedett / Az ifjúságod? – szinte látom!” A verses regényben az elbeszélő maga is ott sertepertél, félig-meddig szereplője, de legalábbis kommentálója az eseményeknek. És ezt a szabályt egy gyerekeknek szóló verses regény esetén is érdemes tartani, ahogy például Varró Dani mint szerző-szereplő ugyancsak jelen van a Maszat-hegy környéki események sodrában.

Eddigi gyerekkönyveidben jellemzően nem szerepeltek emberek, hogy kerültél közel a Kiflivégek,

torták, sütik világához ennyire?

A magyarázat eléggé prózai: a Csücsök eredetileg a *Mit eszik a miccsoda?* című verseskötet második felét alkotta volna, csak hát olyan lassan készült, hogy végül lemondtam erről a tervről. Ezért van, hogy mindkét gyerekkönyvem ennivalók körül forog. Persze ha majd a továbbiakban sem tudok elszakadni ettől a motívumtól, akkor muszáj lesz kitalálnom valami mélyebb magyarázatot.

Lett-e kedvenc szereplőd a könyvből?

Igen, Csücsök hű útítársa, Csárlí, a nagyszájú aszalt meggy. A segítőtárs egyébként is mindig hálás szereplő, valahogy többet megengedhet magának, mint a főhős. Vagy az is lehet, hogy a szerző engedhet meg neki többet. Ilyen figura Obelix, ilyen Csubakka... Talán Harry Klein a nagy kivétel, ő azért nem tudja elnyomni Derrick főfelügyelő folyamatos ragyogását.

Egyre többet dolgozol a színház világában, ráadásul a *Mit eszik a miccsoda?* című versesköteted Veres András rendezésében színpadra is került. Milyen volt a közös munka, és hogy tetszik az eredmény, illetve a Csücsökből tervezel-e valamilyen színpadi adaptációt?

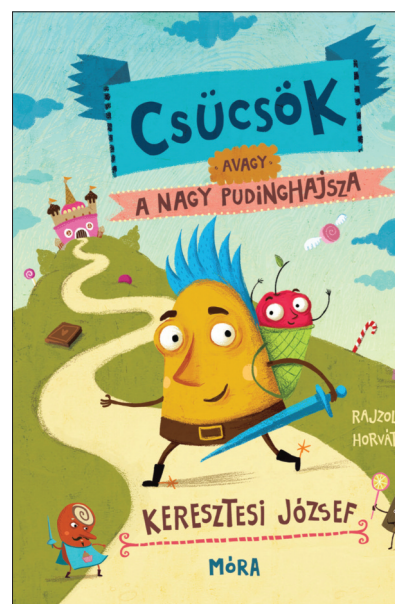
Igyekeztem mindvégig kéznél lenni a próbaidőszak alatt – úgy gondolom, hogy egy színpadi szerzőnek a dolga nem ér véget azzal, hogy leteszi az asztalra a szöveggönyvet, hanem folyamatosan szekundálnia kell a rendezőnek és a társulatnak. Itt annyival talán könnyebb dolgom volt, hogy András eleve nem kért tőlem sem új verseket, sem a meglévők átírását, hanem a kötet anyagához akart ragaszkodni. De egy csomó apróságot így is meg lehetett beszélni menet

közben. Az előadást nagyon szeretem: ez egy háromszemélyes kamaraműsor, Matta Lóránt játéka köré épül, Balog Zita és Kalocsányi Gábor pedig zenélnek, és olykor a szöveges részekbe is beszállnak. A bábokat és a díszletet Bartal Kiss Rita tervezte: maga az előadás egy nagy kockás abroszon játszódik, míg a versekben szereplő állatok különböző konyhai-háztartási eszközökből állnak össze.

Ami Csücsök kalandjait illeti, nem vagyok benne biztos, hogy eleve színpadra termett-e. Nagyon sok benne a nyelvi anyag, bizonyos értelemben az egyszerű alaptörténetet – amely, ugye, összefoglalható úgy, hogy meg kell menteni az elrabolt királykisasszonyt – a nyelv, a verselés, a mesélő helyenként csapongó dumája „öltözeti föl”. Ha komolyan felvetődne egy színpadi adaptáció terve, a fő kérdés számomra az volna, hogy ezt a nyelvi anyagot miképpen lehetne minél kevesebb veszteséggel átmenteni az előadás számára.

Végül, de nem utolsó sorban te mit ennél inkább, véres hurkát vagy Vérpudingot?

Vérpudingot még nem kóstoltam, úgyhogy talán azt választanám.

FOTÓ: HAVAS ESZTER

Fejből mondok meséket

Lovranits Júlia Villővel beszélget Izsó Zita–Ayhan Gökhan

Több helyen – interjúban, cikkekben, tudósításokban – úgy szerepel, hogy író, mesemondó, környezeti nevelő. Hogy egészíti ki, segíti egymást a három fogalom, inspirálhatja-e például a környezeti nevelő a mesemondót?

Nem szeretem igazán a „környezeti nevelő” kifejezést, inkább azt mondanám, „természet megszerettető” vagyok, abba pedig mindez könnyedén, minden magyarázat nélkül belefér. Nem árulok el nagy titkot azzal, ha azt mondom: az írás, a mese is lehetnek a természet megismertetésének, megszerettetésének az eszközei. Rengeteg olyan népmese létezik, amiben valódi természeti megfigyelések szerepelnek, tűnnek fel, és az általam írt meséknek is stabil háttérvilágot ad az erdő, a csipkebogyós domboldal vagy egy pillangós rét, amit ismerek és írok róla.

Emlékszik az első, Önnek olvasott mesékre? Valamint arra az időszakra, amikor egyértelművé vált, hogy nincs mese: egyben mesemondó és meseíró lesz, a kettő együtt teszi

majd ki a hivatását? Hogy látja, egyikből következik a másik?

Be kell vallanom: először nem olvastak nekem, hanem fejből mondtak meséket számomra, s ezt a jó szokást én is átvettem, elsajátítottam, én is fejből mesélek a gyerekeknek. Anyukám és apukám is sok izgalmas és nagyszerű, a figyelmemet lekötő mesét talált ki egészen kicsi koromban a szórakoztatásomra. Anyuval a legkedvesebb történetünk épp az volt, amit együtt szőttünk-fontunk, még hozzá egy boszorkányos mese, s ami később az első meseregényem, a *Lea és a viharbanyák* ihletőjéül szolgált. Ezekbe a mesélésekbe én is bekapcsolódtam, s egyhamar világossá vált, hogy otthon érzem magam a fantázia birodalmában, ami elengedhetetlen az íráshoz, meséléshez.

Tapasztalatai szerint nyitottak még a gyerekek a tündérekre, manókra, a láthatatlan, nehezen körülírható lényekre, a lassan hömpölygő történetekre, csodákra, mítoszokra? A dolgok eszméletlen ütemben történő felgyorsulása, a világ átrendeződése az ennyire mágikus te-

remtményeknek és a mágiának nem árthat?

Éppen ebben a felgyorsult világban fontos, hogy a gyerekek ne felejtse el lelassulni, odafigyelni az apró tündérekre és természeti lényekre. Különben abba a hibába esnek, hogy a saját gyerekkoruk, belső, varázslatos világuk mellett rohannak el. Ebben tud a segítségükre sietni egy felnőtt, egy „természet megszerettető”.

A meseolvasás előnyeit manapság sem győzik ecsetelni az ezzel foglalkozó szakemberek és pedagógusok. Másképp kell mostanság mesét olvasni, mint ezelőtt húsz-harminc évvel korábban? Nehezebb lekötni a mostani gyerekek figyelmét? Milyen praktikákat vet be?

Ahogy korábban már említést tettem róla, nem olvasom a meséket, hanem egyszerűen, magától értetődő természetességgel a fantáziámra bízom magam, mindegyiket fejből mondom. Így lehetőségem van folyamatos szemkontaktusra, közös mozgásos játéokra a foglalkozások ideje alatt, ami, mondanom sem kell, nagyon

fontos és hasznos. Ha a szülő érez magában elég bátorságot, nyugodtan kipróbálhatja, a gyermek garantáltan élvezni fogja az anyukája vagy apukája kitalálta mesét.

A Madártani Intézet munkatársa. Többször hallani arról, hogy a klímaváltozás miatt a madarak is eltűnhetnek és ebből nem kis problémája származhat az embernek. Hogy látja, a gyerekek fogékonyak a természet iránt? Milyen módszerekkel lehetne könnyedén ránevelni őket a természet szeretetére és tiszteletére?

Helyesbítenék: a Madártani Intézet állami intézmény volt, és sajnos az a helyzet, hogy már születésem előtt megszűnt. Én a Magyar Madártani Egyesületnél dolgoztam hat évig, az idei tanévtől kiváltam és hat év tapasztalatával felvértezve megszerveztem és önállóan elindítottam a saját gyerekfoglalkozásaimat. *Játékos Természet* címmel tartok benti és terepi foglalkozásokat óvodák, könyvtárak megrendelésére. A természet megszerettetésének szerintem nagyon fontos eszköze, hogy a gyerek maga is kijusson a természetbe, megszeresse és ne idegenkedjen tőle. Jó, ha a gyermekek hamar tudomásul veszik és megszokják, hogy van olyan, hogy hideg, van olyan, hogy eső, és nem félnek, nem riadnak meg tőlük. Tudja megélni a pillanatot a gyerek, például olyan helyzetekben is, amikor a Népligetben a bokor alatt váratlanul megpillant egy vörösbeget. Az a probléma, hogy elfelejtettük a természet tiszteletét, a varázslat, a megtiszteltetés megélését. Fontos, hogy akár húsz gyereket is tudjunk úgy lecsendesíteni, hogy megtudják figyelni a mókust, a gyíkot és az egyéb állatokat.

FOTÓ: HAVAS ESZTER

Persze erre fel kell készülni, hogy mire kikerül terepre a csoport, már tudja és értse, hogy mit lát. És lehetőséget kell adni hangoskodásra, futkározásra is a szabadban és a teremben egyaránt.

Egy szörnyen forró nyár van mögöttünk és még mindig a klímaváltozást tagadó Donald Trump az Amerikai Egyesült Államok elnöke, arról nem is beszélve, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátása terén sem számolhatunk be pozitív fejleményekről. Meseíróként, természet megszerettetőként van még Önben remény, hogy jó irányba változhat a helyzet? Ez a mese is jól érhet véget?

Csak úgy tud az ember megmaradni a természetvédelmi pályán, ha megingathatatlanul hisz a dolgok jóra fordulásában. Ezen a pályán az optimizmus kötelező.

A *tündérkapu titka* című, 2017-ben megjelent mesekönyve nagy népszerűsége tett szert. A most decemberben megjelenő *Lívió karácsonyi kalandjai* milyen meglepetéseket tartogatnak, építkeznek-e az eddigiekből, vagy egy egészen új motívumrendszert képzelünk el?

Aki olvasta *A tündérkapu titkát*, annak régi ismerőse Gilice sárkány. Gilice viszont először egy kisfiú, Lívió kedvéért kapott mesés kalandokat. Most a család engedélyével közreadom a Lívió születésnapjára, karácsonyokra írt meséimet is, amiben az olvasók kicsit többet megtudhatnak a sárkányról és kedves barátjáról.

Ahogy már utaltam rá korábban, a gyerekek bizonyos életkorban szívesen hallgatnak direkt számukra kitalált meséket, akár olyat, amiben ők maguk is szerepelnek. Én is írtam már ilyen valakinek egy egész csokorral.

Az egyik kedves egykori osztálytársam kisfiáról van szó. Kiderült, a kisfiú mindennél jobban szereti a könyveket. Felajánlottam neki, ha megmondja, mi a kedvenc állata, írok róla egy mesét. Egyszer csak nagy meglepetésemre kaptam egy üzenetet: Lívió kedvenc állata egy fehér sárkány, akit Gilicének hívnak. (Nem ám csak úgy cica, vagy kutya, hanem egy sárkány!) És azóta születnek a mesék Gilicéről és Lívióról, amiket most megismerhetnek az olvasók is, és merem remélni, hogy örömeiket lelik majd bennük.

FOTÓ: PUSKÁS KÁROLY

Hatvanhatodik találkozó

Bologh István beszámolója a Magyararkanizsai Írótaborról

Az 1952-ben alapított Magyararkanizsai Írótabor immár 66. esztendejéhez érkezett. Indulásakor a jugoszláviai magyar írók találkozójaként képzelték el kezdeményezői, s úgy is funkcionált évtizedeken keresztül, 1990-ig. A hazai alkotók mellett számos alkalommal több Kárpát-medencei magyar író is vendégeskedett Magyararkanizsán, ahogy jeles költőnk, Fehér Ferenc (1928–1989) elkeresztelte, a Csönd Városában. A mai napig is szívesen nevezik e Tisza-parti kisvárost így, és nem csak magyarul, de szerbül is. Grad tišine.

A hatvanhatodik gyülekező 2017. szeptember 6-án koszorúzással kezdődött. A megemlékezésre minden évben a Népkerthben kerül sor, ahol ma már kissé romos állapotában áll a Vigadó, amelynek szecessziós teraszán öten Bogdánfi Sándor (1912–1987), Gál László (1902–1975), Laták István (1910–1970), Majtényi Mihály (1901–1974) és Sulhóf József (1905–1970), kávézgatás közben és más nemes nedűknek is áldozva hivatalosan is megalapították kedves intézményünket. Az alapító atyák emlékművére koszorút helyeztek el a szervezőbizottság nevében Bordás Győző és T. Kiss Tamás írók, a helyi önkormányzat nevében pedig Fejz-

támer Róbert polgármester és Csikós László művelődési megbízott. Az emlékezés virágaival a Magyar Nemzeti Tanács képviselőjében Nyilas Leonov Anita, a helyi József Attila Könyvtárban pedig Bús Csaba igazgató tisztelgett. A Népkerthben Pomogács Béla, az Anyanyelvi Konferencia tiszteletbeli elnöke mondott ünnepi beszédet, amelyben kiemelte, hogy a Magyararkanizsai Írótabor kifejezésre juttatja a magyar irodalomnak és a kultúrának az egységét.

A hivatalos megnyitóbeszédet Bordás Győző író, a Vajdasági Íróegyesület és az írótabor szervezőbizottságának elnöke tartotta. A sze-

cessziós városháza előtti kicsi tér egy sarkában áll Magyararkanizsa két nagy alkotójának, Koncz István (1937–1997) költőnek és Dobó Tihamér–Cigonya (1937–1987) képzőművészenek a közös szobra, Dudás Sándor szobrászművész alkotása, s e kedves, mágikus helyen hangzottak el az ünnepélyes szavak. Az írótabor idei mottóját Karinthy Frigyes ajánlotta: *Humorban nem ismerek tréfát*. Alkotóink előre elkészített humoros szövegekkel lepték meg egymást, így adóztak a nagy előd emlékének.

A műsor további részében a Dobó Tihamér Képtárban Faragó Kornélia egyetemi tanár, kritikus megnyitotta Maurits Ferenc képzőművész és költő vajdasági írókat, festőket formabontó módon ábrázoló grafikáinak kiállítását.

A nap nagy érdeklődéssel várt eseménye az írótabor díszvendége, Tolnai Ottó idén kiadott *Szeméremékszerek* című kötetének bemutatása volt. A magyararkanizsai szerző azonban magas hőfokot csiholt bemutatkozó megnyilatkozásával:

Az öreg író azt hiszi, hogyha szeméremékszert tetet magának, újra megfiatalodik. Az aggastyán

fölmegy Pestre, nézi a szalonokat, olvassa a hirdetéseket, hogy milyen fajta szeméremékszerek léteznek. Ebből keletkezik a bonyodalom.

Valójában a múlt emlékeit elénk varázsló műről van szó, amely a szerző szavával, karfiolszerűen kirajzolódó egymásba kapaszkodó történetfüzér. Tolnai ismerősei és értő olvasói előtt föl-fölrémlik egymásik állandó szereplője a szerző munkáinak, de a jelenlévők ráismertek valóságos magyarkanizsai és délvidéki emberekre is.

A kötetről írók és kritikusok beszéltek, többen a szerző közeli barátai. Érdekes volt figyelni a Kossuth-díjas alkotó gesztikulációit és arcának változásait a vita ideje alatt. E nonverbális kommunikáció sokak számára többet jelentett, mint maga a vita. A beszédfolyamba olykor-olykor Tolnai is bekapcsolódott, részleteket olvasott föl könyvéből. Különös interpretációk voltak e csöpp gyöngyszemek, amelyeket ritkán érhet meg a hallgató! Olyan részletek hangzottak el az alkotó szájából, amelyeket ő nagyon fontosnak tartott a jelen lévő délvidéki íróársakkal megismertetni.

A nap Szerbhorváth György *De ki viszi haza a biciklit?* című monodráájának előadásával Krizsán Szilvia színművésznő zárta. Produkciójával fergeteges sikert aratott.

Pénteken, szeptember 7-én délelőtt egy időben több helyszínen zajlott a program. Krnács Erika és Zsoldos Ervin előadóművészek bejárták Magyarkanizsa község általános iskoláit. A Mátyás emlékév kapcsán igazságos királyunkról regéltek és énekeltek az alsó tagozatosoknak.

Jelen sorok írója a két városi iskola négy nyolcadik osztályában tartott rendhagyó irodalomórát, nem másról, mint saját kisdíákori élményeiről, amikor 1955 őszén, a Vigadó teraszán, személyesen is találkozott néhány táborozgató kedélyes alkotóval.

A harmadik helyszínen az írók tanácskoztak a *Humorban nem ismerek tréfát* házi feladatának megoldásairól. Természetesen fel is olvasták a szövegeiket a szövegalkotói auditorium előtt, s jókat derültek a csattanókon, de leginkább egymás munkáinak boncolgatása, veséztetése örvendeztetett sokakat.

A délutáni program a délvidéki könyvkiadók beszámolójával telt. A szabadkai Életjel, az újvidéki Forum és az Újvidéki Egyetem BTK Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke, a zentai Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a zEtna egy esztendő, ősztől-őszig átfogó eredményeiről szóltak hallgatóságukhoz a vezetők. Közben be-bemutattak néhány friss kiadványt is.

Ezt követően formabontásra került sor. A Tisza-parton a Slam poetry Vajdaság tagjai T. Kiss Tamás, Berényi Sári és Gömöri Eszter hőkentették meg nézőiket.

A nap emlékezéssel zárult. A Szabadkai Népszínház Magyar Társulata 1981-ben mutatta be Vicsek Károly rendezésében Gobby Fehér Gyula író és Lengyel Gábor zeneszerző rockoperáját, a *Zöld hajú lányt*. A közönség ezúttal fölvetelről láthatta a produkciót, amely nagy sikert aratott. Az előadáson jelen volt az egykori bemutató főszereplője Jónás Gabriella színművésznő, egyetemi tanár is.

Szombaton, szeptember 9-én, a zárónapon három téma szerepelt. Először Hódi Sándor és Hódi Éva tájékoztatták hallgatóságukat, hol tartanak a készülő *Vajdasági magyar ki kicsoda 2020* című kiadványukkal. A jelenlévők potenciális szereplői lesznek e kötetnek, így az érdeklődés is figyelemre méltó volt.

A másik beszámoló az írói hagyatékok elhelyezésével és földolgozásával foglalkozott. A Zentán székelő Vajdasági Magyar Művelődési Intézet e téren elért eredményeit két munkatársa, Gondi Martina igazgató és Vázsonyi Csilla könyvtáros, az újvidéki Forum Könyvkiadó Intézetben folyó tevékenységeket pedig Virág Gábor igazgató-főszerkesztő ismertette.

A *víz kultúrája* címmel sor került az írótábor záró blokkjára. Először Bordás Győző olvasta fel esszéjét, amely Kis József vízépítő mérnökről szólt, aki a XVIII. század második felében megálmodta a Duna–Tisza–Duna csatornát, s el is kezdte építeni a bácskai részt, amelyet Ferenc-csatorna néven ismerünk. A második részben *Az evező csobbanásai* című tévéfilmes alkotásból láthatunk három részt, ahol csónakban ülve, evezővel a kezében három vajdasági író, Terék Anna, Kovács Jolánka és Beszédes István vallottak a vízhez, a Tiszához való viszonyukról. A sorozatot a belgrádi RTS1 tévétársaság megbízásból készítették.

Csöpp ünnepséggel tettek pontot a táborozók az idei évre: Gobby Fehér Gyula író, aki idén 75 éves kapta a az írótábor vándorkulacsát.

Sátorbontásra pompás borjúpörkölt elköltésével a magyarkanizsai T. Kiss-tanyán került sor.

Mesék feleségekről és férjeikről

Szerk. Csóka Judit
Corvina Kiadó, 2018, 364 oldal, 3490 Ft

A statisztikák szerint Magyarországon ezer házasságkötésből kb. ötszáz válással végződik. Vajon hol romlanak el a dolgok, és mi tudnak azok a párok, akik együtt maradnak? Ezekre a kérdésekre kerestem választ a népmesékben. Mert ha igaz, hogy bennük sűrűsödik az emberiség bölcsessége és tapasztalata, akkor arról is kell találnom meséket, hogy mi történik a hétországra szóló lakodalom után. Találtam, nem is keveset.

A saját, és ezzel együtt a másik érzelmei, gondolatai iránt a legtöbb ember akkor kezd el komolyabban érdeklődni, amikor életében először lesz fontos a „másik”. A lelki fájdalmak nagy része abból ered, hogy a számunkra kitüntetett figyelmet érdemlő másikhoz nem jól kapcsolódunk.

A másik ember melletti elköteleződés egyik formája a házasság. Az, hogy ki miért, kivel és mikor lép házasságra, és hogy ez a házasság milyen lesz: tudatos és nem tudatos döntések sorozatán múlik.

Emberi bölcsességek

Csóka Judit könyvajánlója

Ha a meséket nem néprajzi érdekességként közelítjük meg, nem úgy tekintünk rájuk, mint rég letűnt korok emlékeire, hanem úgy, mint az emberi lélek megnyilatkozásaira, akkor olyan ládát nyitunk ki, amelynek kincsei segítenek bennünket az emberi lélek működésének jobb megismerésében.

Ebben a kötetben nők és férfiak választásairól, döntéseiről, viselkedéséről, hibáiról, és nem utolsósorban egymás iránti szeretetéről szólnak a mesék. Úgy tűnik, a jó házasság alapja mégis csak az a nagyon egyszerű tény, hogy a felek szeretik-e egymást

vagy nem. Vagyis nem azért választja valaki a társát, mert az valamilyen pszichológiai és/vagy anyagi előnyhöz juttatja. Nem eszközként tekintenek egymásra, hanem a szívük kapcsolódik össze. Nem

azért kell a másik, mert szüntelenül csodálja, elismeri, kiszolgálja a társát, vagy mert sok pénzt keres, és ezzel anyagi biztonságot és jólétet biztosít. Hanem azért, mert jó együtt lenni, mert érdeklik a másik gondolatai, érzései. Jó osztani egymás örömeiben, bánatában.

Ha a meséket nem néprajzi érdekességként közelítjük meg, nem úgy tekintünk rájuk, mint rég letűnt korok emlékeire, hanem úgy, mint az emberi lélek megnyilatkozásaira, akkor olyan ládát nyitunk ki, amelynek kincsei segítenek bennünket az emberi lélek működésének jobb megismerésében.

A mesék arról tanúskodnak, hogy ha valódi a szeretet, akkor nem jelent megoldhatatlan kérdést, ha az egyik fél butább, gyávább, esetleg lustább, mint a másik. Elviselhető még a fösvénység is. Sőt, ha két ember szereti egymást, még a

megcsalás is megbocsátható. De ha a szeretet köteléke elszakadt, vagy netán sosem volt meg, akkor semmi nem működik. Lassan vagy gyorsabban, de pusztulni kezd minden.

JORDAN B
PETERSON

12 SZABÁLY
AZ ÉLETHEZ

ÍGY KERÜLD EL A KÁOSZT!

Rend és káosz

Osman Péter könyvajánlója

Jordan B. Peterson
12 szabály az élethez
21 Század Kiadó, 2018, 430 oldal, 4490 Ft

Csalós alcím! Dehogy a káosz kerülésére tanít, sokkal inkább arra, hogy az kiküszöbölhetetlen, sőt alapvető és nélkülözhetetlen része az életnek, ezért tanuljunk meg együttélni vele, és hasznot húzni belőle – hiszen a bizonytalan helyzet kínálja az új lehetőségeket.

Peterson egyetemi professzor, gyakorló klinikai pszichológus. Nagyszerű könyve messze elüt a kommersz önfeljesztő művek áradatától, nagyon nem a szokásos életvezetési tanácsadás. A 'siker receptje' helyett a gondolkodásunk, magatartásunk mélyrétegei felől indulva szól miértről és mikéntről. Aki szép, egyszerű kitanítást akar (ami igazán megnyugtató, sőt bátorító is lehet, ám sikerhez jó eséllyel segíteni aligha tud), ne ebben keresse!

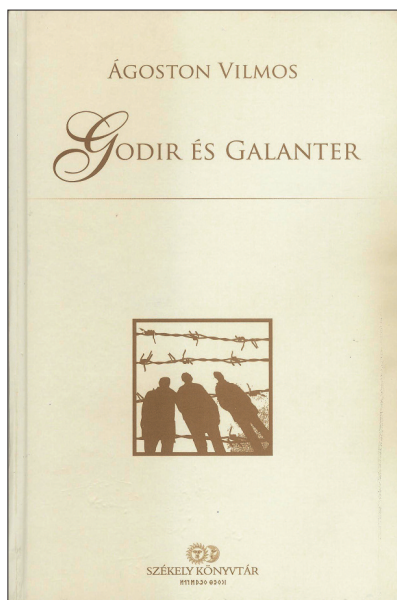
Sok helyütt erősen filozófikus, olykor a Bibliából és más alpművekből vett részekre támaszkodva. Így vázolja például a rend és a káosz szervesen összefonódó világát, amely azok együttesével alkotja létünk mozgásterét, s hogy mindkettőben otthon kell lennünk. Ekként „egyensúlyra lelünk: egyik lábunkat szilárdan megvetjük a rendben és a biztonságban, a

másikat pedig a káoszban, a lehetőségekben, a gyarapodásban és a kalandban. Amikor az élet hirtelen komoly, lebilincselő és jelentőségteljes; amikor telik az idő, és annyira belemélyedünk abba, amit teszünk, hogy észre se vesszük – ilyenkor pontosan a rend és a káosz határán vagyunk.” Hogy ez sokkal inkább képletes beszéd, mint világos útmutatás? Persze, hiszen választásainkat az adott helyzethez magunknak kell megtennünk, döntéseinket meghoznunk, és Peterson okfejtése csak támpontokat és megközelítési módokat adhat ehhez – ugyanakkor erőteljes buzdításokban sem szűkölködik.

Világosabban szól embervoltunk kihívásairól: nem lehet, hogy a rend töltse ki életünket, az csak részét alkothatja a dinamikus egyensúlynak. Nem élhetünk szüntelen állandóságban, biztonságban, változatlanágban, mert a létfontosságú, jelentőségteljes új dolgok, amelyeket meg kell ismernünk, tanulnunk, azon túl vannak. A káosz azonban szintúgy nem uralkodhat: „Nem bírjuk hosszú ideig elviselni a túlterheltséget, amikor azt tanuljuk, amit még meg kell értenünk.

Így az egyik lábunkat meg kell vetnünk abban, amit már elsajátítottunk és megértettünk, a másikat pedig abban, amit jelenleg felfedezünk és tanulunk.” Így érhetjük el, hogy uraljuk a bizonytalanság fenyegetését, ésszerű biztonságban érezzük magunkat, ugyanakkor éberek és nyitottak legyünk. Ebben az egyensúlyban találunk új tanulnivalót és lehetőséget a fejlődésre. „Itt lelünk értelemre.”

Alapvető igazságainak egyik gyöngyszeme, megcáfolva oly sokunk hő vágyát, arra int, hogy fenyegettség nélkül gyámoltalanná trespednénk – agyilag is: „Ha mégis örökre számúzni lehetne minden fenyegetést, minden veszedelmet (és ebből következően minden kihívást és érdekeséget), akkor is megjelenne egy újabb veszély: az örök emberi infantilizmus és az abszolút hasznavehetetlenség. Hogy érne el az ember a természete teljes potenciálját kihívás és veszély nélkül? Milyen ostobává és hitványzá züllենék, ha többé nem lenne okunk figyelni? Talán Isten úgy gondolta, hogy a teremtménye meg tud birkózni a kígyóval, és a jelenlétét a kisebbik rossznak ítélte.”

Ágoston Vilmos
Godir és Galanter
Hargita Kiadóhivatal, 2018, 288 oldal

Székelly Könyvtár a neve annak a könyvsorozatnak, amelyet a csíkszeredai Hargita Kiadóhivatal ad ki, szerkesztőbizottságát pedig a *Székellyföld* című kulturális folyóirat szerkesztői alkotják, jelesen Fekete Vince, Ferencz István, György Attila, Lövetei Lázár László, Mirk Szidónia-Kata és Molnár Vilmos. A száz kötetesre tervezett sorozatból évente öt-öt jelenik meg két alkalommal, s mindenik ötös „csomag” magában foglal klasszikus szerzőt huszadik századot megelőző korokból, népköltészeti antológiát, illetve szöveggyűjteményt régi századok szerzőinek munkáiból, két huszadik századi szerző művét, valamint egy kortárs alkotót. A sorozattervet Lestyán Csaba készítette, az előfizetőknek járó könyvjegyeket pedig Siklódy Ferenc. 2012-ben indult útjára a sorozat, ennek 64. kötete az Ágoston Vilmosé.

Kevés hitelesebb szavú és sötétebb jelent festő, illetve jövőt vizionáló kortárs regényt olvastam, mint Ágoston Vilmos *Godir és Galanter*! Aki már 1977-ben, harmincévesen megjelent esszé- és kritikakötete címevel is a humánus lábaltiprása elleni tiltakozásra szólított fel (*Humanizmus: ettől – eddig?*, Bukarest, Kriterion Könyvkiadó), az Erdélyben most kiadott regényével is az ember megalázását mutatja be, s minthogy mindezt leleplezi, szatirikusan ábrázolja, ugyancsak a humánus mellett tesz tanúságot művével. Nemcsak a huszadik század ilyen-olyan rendszerei vették semmibe az embert s az ember-

A felkészülés korát éljük...

Borcsa János könyvajánlója

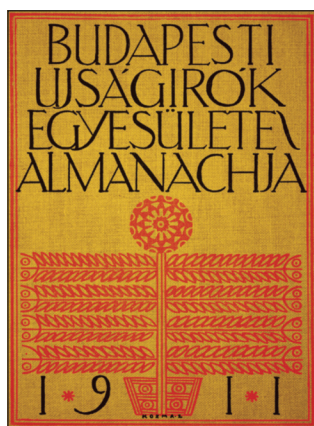
séget, de az új évezred is egy új – ahogy a szerző mondja – poszthumanista jelmondatot választott: „Kezdjük jól a századot! Háborúval!” – az elbeszélő szerint ez áll mindenütt térségünk autópályái mentén...

Azt tartják, az alkotó embert általában egyetlen gondolat foglalkoztatja egy életen át. Ágoston Vilmos esetében ez bizonyára a veszélyeztetett humánus. Kritikusként, esszé- és szépíróként ezt a gondolatot járta körül, illetve ábrázolta műveiben. És témában nem szenvedett hiányt az író! „Gondoskodott” erről a jelenkor történelme, sőt a szerző személyes élettörténete is. Ennek a két vonatkozásnak mintegy egységben történő „előadása” a *Godir és Galanter*. A két társadalmi alaptípust megjelenítő szereplő ábrázolásához a szerző többnyire saját életpaszta-latából merített, egyrészt a romániai diktatúrában erdélyi magyar értelmiségiként elszenvedett meghurcoltatásából, üldözteséből (ezek az élmények rejlenek az 1981-ben, ugyancsak a Kriterionnál megjelent *Lassú vírus* regényvilágában is!), másrészt azokból a napi tapasztalatokból, amelyeket mint az anyaországba menekültként érkezett s helyét és szerepét nehezen lelő írástudó szerzett az átmenet idején, illetve a rendszerváltozás utáni években.

A jó gondolatot kereső, ugyanakkor a tiszta erkölcsnek és a szépségnek elkötelezett „godir” mindig is a fennálló hatalom által emelt politikai-ideológiai korlátokba ütközik, illetve kiszolgáltat-

ja magát a gonosz emberi természetnek, aki viszont „galanter”, az nem tartja magát elvekhez és erkölcsi normákhoz, sikerül is az olyannak mindig talpon maradnia, túlélnie bármely helyzetet és rezsimit. Ezt példázza a regény két szereplője, C(odir) Imre és Dé József, akiknek az útja egyként találkozik a romániai diktatúra idején, Marosvásárhelyen, illetve a közép-európai rendszerváltozások körülményei között, Budapesten. Reményre, igazi, szabad emberi kibontakozásra nem lát lehetőséget Ágoston Vilmos főhőse, a teljes kiábrándultságot képviseli, szemben a demagógokkal (Dé József szavajárása: „Nem tűrhes-sük!”), konjunktoralovagokkal, a túlélőkkel. „Minden Godirnak meg kell találnia a maga Galanterét – foglalta össze egy beszélgetés során lehangoló tapasztalatát C. Imre, aki tulajdonképpen a narrátor alteregója a regényben. – Különben kinyírják. Hát nézz körül: a felkészülés korát éljük. Az embernek fel kell készülnie a jövőre: én lövök, vagy engem lőnek!” (277.)

Ilyen következtetésre jut, akit a humánus s a humanizmus eszméinek elkötelezettjeként tarthatunk számon, illetve kíméletlen társadalomkritikusként, s akinek szerencséje (!) volt közvetlenül megismernie az emberben s a társadalomban felülkerekedő gonoszt – mind a félelemre és gyanakvásra épült önkényuralmi rendszerekben, mind a rejtett vagy nyílt kiszorítódsít, a megosztást „játészó”, valamint a gyűlöletet keltő „szabad” verseny körülményei között...

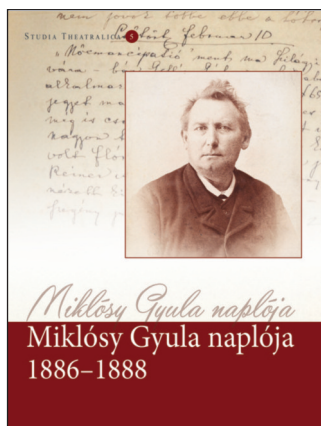
BUDAPESTI UJSÁGÍRÓK EGYESÜLETE ALMANACHJA 1911

Reprint kiadás, a kísérő tanulmányokat írta Boka László és Szénási Zoltán.

Országos Széchényi Könyvtár–Argumentum, Budapest, 2018

A Budapesti Ujságírók Egyesülete Almanachjai felbecsülhetetlen értékű adattárak a mai kutatóknak a századelő író- és újságíró-társadalmáról és működéséről. A sorozat harmadik reprint kötete az 1911-es szám, amely az előző kettőhöz hasonlóan kevésbé ismert cikkeket és fotókat közöl a kor legnagyobbjairól, többek között Adyról is.

512 oldal, 4900 Ft

MIKLÓS GYULA NAPLÓJA 1886–1888

Szerkesztette: Rajnai Edit.

Országos Széchényi Könyvtár, Budapest, 2018

Miklós Gyula, a színházdinasztia alapítója az 1880-as években településről településre vándorolva igyekezett boldogulni társulatával. Naplójában nemcsak a színházi mindennapok apró-cseprő gondjait hagyta olvasóira, hanem sikerein és kudarcain keresztül tudósít a korabeli színházi vállalkozások küzdelmeiről, a hitelezők és végrehajtók között lavírozó színgazgatóról, színészekről, előadásokról, színészyerekekről és a városok-falvak lakóiról is.

680 oldal, 4200 Ft

KÉP-REGÉNY-TÖRTÉNET: A kilencedik művészet ikonjai Magyarországon

Szerkesztette: Szép Eszter.

Országos Széchényi Könyvtár, Budapest, 2018

Hiánypótló és friss válogatás a magyar képregény történetéből: Jókai Mór és Herczeg Ferenc munkáitól kezdve a magyar képregény aranykorát jelentő, irodalmi klasszikusokat feldolgozó adaptációkon át több mint harminc kortárs magyar művész alkotásaiból ad ízelítőt, a kísérő tanulmányok pedig magyar és angol nyelven ismertetik a képregény hazai fejlődésének stációit.

84 oldal, 3200 Ft

Sárközy Réka

KINEK A TÖRTÉNELME?

POLITIKA, DOKUMENTUMFILM

EMLEKEZET

Gondolat – Országos Széchényi Könyvtár

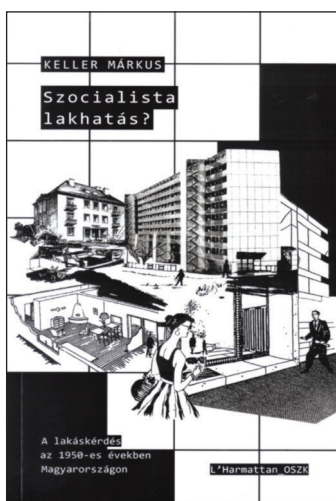
SÁRKÖZY RÉKA: KINEK A TÖRTÉNELME?

Emlékezet, politika, dokumentumfilm

Gondolat–Országos Széchényi Könyvtár, Budapest, 2018

Trianon, Don-kanyar, holokauszt, 1956 és az azt követő megtorlás – olyan traumák, amelyeket máig nem dolgozott fel a társadalom. E könyv azt vizsgálja, milyen szerepet játszottak az utóbbi harminc év magyar történelmi dokumentumfilmjei a nemzeti emlékezeti narratívák megfogalmazásában, a kollektív emlékezet ápolásában és a történelem megítélésében.

252 oldal, 3400 Ft

KELLER MÁRKUS

Szocialista lakhatás?

A lakáskérdés
az 1950-es években
Magyarországon

L'Harmattan OSZK

SZOCIALISTA LAKHATÁS?

A lakáskérdés az 1950-es években Magyarországon

Szerkesztette: Keller Márkus

Országos Széchényi Könyvtár–L'Harmattan Könyvkiadó, Budapest, 2017

A második világháború után égetővé vált a lakáskérdés Európában: a falvakból nagy számban költöztek Budapestre és a városokba, ahol tömegesen volt szükség képzetlen munkaerőre. De hogyan lehet megfelelő otthon teremteni elfogadható áron, illetve milyen életformát, életstílust képviseljenek a felépülő lakások a sztálinizmus alatt? A könyv erre keresi a választ.

250 oldal, 2990 Ft

STUDIA THEATRICALIA 4

A test mint szöveg Lőrinc Katalin A test mint szöveg

LŐRINC KATALIN: A TEST MINT SZÖVEG

Szerkesztette: Sirató Ildikó

Országos Széchényi Könyvtár, Budapest, 2018

A szubjektív élményeken alapuló kötet táncművész szerzője az emberi testet mint kommunikációs eszközt vizsgálja. Hogyan fordítható le a „test szövege”, miként gondolkodhatunk alkotásként a testről, hogyan éli meg és értelmezi az előadás mozdulatait az alkotó, s hogyan a befogadó néző? A választ a természettudomány, az antropológia, a filozófia, a pszichológia és a színház-történet segítségével adja meg.

160 oldal, 2100 Ft

